

VÝROČNÍ ZPRÁVA

o činnosti a hospodaření za rok 2025

Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.

ZPRÁVA O ČINNOSTI

Zpracovala: PhDr. Hana Mžourková, Ph.D.

Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.

<http://www.ujc.cas.cz>

Fotografie s. 7, 9, 14 © Jana Plavec SSČ AV ČR; s. 15 © Jitka Rosenbaumová s. 17, 21 © Hana Mžourková

OBSAH

I. Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách	6
a) Výchozí složení orgánů pracoviště	6
b) Změny ve složení orgánů	7
c) Informace o činnosti orgánů	7
II. Informace o změnách zřizovací listiny	8
III. Ústav pro jazyk český jako výzkumné pracoviště i služba veřejnosti	8
Hodnocení hlavní činnosti pracoviště	8
a) Vědecká činnost instituce	8
b) Aktivity ústavu určené široké veřejnosti	8
c) Shrnutí vědecké činnosti jednotlivých oddělení	8
d) Tuzemské vědecké akce	13
e) Infrastruktura	13
f) Popularizace	15
g) Ocenění	18
Spolupráce s vysokými školami	18
Spolupráce s jinými subjekty / veřejnou správou	18
Mezinárodní spolupráce	19
Mezinárodní poradní sbor	20
Zapojení v mezinárodních organizacích	20
IV. Hodnocení jiné činnosti	20
V. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce	21
VI. Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj	21
Informace o financování instituce	21
Postup rekonstrukce objektu Washingtonova 1569/21, Praha 1	21
VII. Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště	22
VIII. Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí	22
IX. Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů	23
X. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	24
Příloha 1: Vzdělání a vzdělávání pracovníků ústavu	25
Příloha 2: Pedagogická činnost pracovníků ústavu	25
Příloha 3: Projekty a granty	26
Příloha 4: Časopisy vydávané ústavem	28

I. Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách

a) Výchozí složení orgánů pracoviště

Ředitel pracoviště: **PhDr. Martin Prošek, Ph.D.**

jmenován s účinností od 1. 10. 2016, do druhého funkčního období jmenován od 1. 10. 2021.

Rada pracoviště zvolena dne 24. 1. 2022 (s funkčním obdobím od 19. 2. 2022):

předseda: **doc. PhDr. Jiří Homoláč, CSc.,** ÚJČ AV ČR

místopředseda: **doc. Mgr. Vít Boček, Ph.D.,** ÚJČ AV ČR

členové: doc. Mgr. Robert Adam, Ph.D., Univerzita Karlova, Praha
 Mgr. Václav Čermák, Ph.D., SLÚ AV ČR
 PhDr. Robert Dittmann, Ph.D., Univerzita Karlova, Praha
 Mgr. Kamila Etchegoyen Rosolová, Ph.D., ÚJČ AV ČR (s funkčním obdobím od 11. 4. 2024; za † PhDr. Kamilu Smejkalovou, Ph.D., ÚJČ AV ČR)
 PhDr. Martina Ireinová, Ph.D., ÚJČ AV ČR
 Mgr. Petr Kaderka, Ph.D., ÚJČ AV ČR
 doc. PhDr. Karel Komárek, Ph.D., Univerzita Palackého, Olomouc (nově od 14. 3. 2025, po skončení předchozího funkčního období)
 prof. Mgr. Pavel Kosek, Ph.D., Masarykova univerzita, Brno
 PhDr. Hana Mžourková, Ph.D., ÚJČ AV ČR
 Mgr. Štěpán Šimek, Ph.D., ÚJČ AV ČR
 PhDr. Pavel Štěpán, Ph.D., ÚJČ AV ČR
 Mgr. Kateřina Voleková, Ph.D., ÚJČ AV ČR
 doc. PhDr. PaedDr. Miloslav Vondráček, Ph.D., ÚJČ AV ČR

Dozorčí rada jmenována dne 1. 5. 2022 ve složení:

předseda: **Ing. Pavel Janáček, Ph.D.,** ÚČL AV ČR

místopředsedkyně: **Mgr. Markéta Pytlíková, Ph.D.,** ÚJČ AV ČR

členové: PhDr. Adéla Gjuričová, Ph.D., ÚSD AV ČR
 prof. RNDr. Jan Hajič, Dr., Univerzita Karlova, Praha
 doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc., ARÚ AV ČR

b) Změny ve složení orgánů

V roce 2025 byl po vypršení funkčního období členem Rady ÚJČ AV ČR znovu zvolen doc. PhDr. Karel Komárek, Ph.D., a na druhé funkční období byla členkou Dozorčí rady ÚJČ AV ČR jmenována PhDr. Adéla Gjuričová, Ph.D.

c) Informace o činnosti orgánů

Ředitel

Ředitel ve svém funkčním období vykonával úkoly stanovené zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění a v souladu s ostatními právními předpisy. V součinnosti s Radou ÚJČ AV ČR a s Dozorčí radou ÚJČ AV ČR se zaměřil na koncepci rozvoje vědecké činnosti ÚJČ AV ČR a vytváření optimálních organizačních a finančních podmínek pro vědecké bádání. Během roku pokračoval v zajišťování přípravných prací pro rekonstrukci budovy ve Washingtonově ulici 1569/21, Praha 1.

Rada pracoviště

Rada ÚJČ AV ČR zasedala 21. 2. 2025, 24. 4. 2025 a 9. 10. 2025, další záležitosti projednala formou per rollam. Rovněž projednala výroční zprávu ÚJČ za rok 2024, návrh rozpočtu na rok 2025 a střednědobý výhled rozpočtu do roku 2027. Vzala na vědomí účetní závěrku a zprávu auditora za rok 2024. Projednala úpravu vnitřního mzdového předpisu ÚJČ a také návrhy grantových a programových projektů a doporučila jejich podání. Rada byla též informována o výsledcích hodnocení činnosti ÚJČ za období 2020–2024 a také seznámena se zásadami otevřené vědy v AV ČR. Dále se zajímala o stav vědecké výchovy v ÚJČ a projednala návrhy na udělení Fellowshipu Josefa Dobrovského zahraničním badatelům a byla průběžně informována o probíhajících přípravách na rekonstrukci budovy ve Washingtonově ulici 1569/21, Praha 1, která byla převedena do majetku ÚJČ. Usnesení z jednání Rady ÚJČ AV ČR jsou uvedena na adrese <https://ujc.cas.cz/en/rada-ujc/>.

Dozorčí rada

Dozorčí rada ÚJČ AV ČR zasedala 28. 2. 2025, 28. 5. 2025 a 2. 12. 2025. Projednala a schválila výroční zprávu o činnosti ÚJČ AV ČR za rok 2024 a vzala na vědomí zprávu auditora o ověření účetní závěrky ÚJČ AV ČR za rok 2024. Vzala na vědomí informace o čerpání rozpočtu ÚJČ v roce 2024, návrhu rozpočtu na rok 2025 a jeho průběžném čerpání a výhledech financování do roku 2027. Schválila zprávu o činnosti Dozorčí rady ÚJČ za rok 2024 a vyjádřila se k manažerským schopnostem ředitele ÚJČ ve vztahu k pracovišti. Projednala dodatek k nájemní smlouvě mezi ÚI AV ČR a ÚJČ AV ČR a souhlasila s vydáním předchozího písemného souhlasu k uzavření tohoto dodatku. Dozorčí rada byla informována o výsledcích hodnocení činnosti ÚJČ za období 2020–2024 a o současném stavu a výhledech kabinetu studia jazyků ÚJČ. Vzala na vědomí informace o smlouvách ÚJČ v registru smluv. Průběžně se zajímala o výsledky výzkumné činnosti ÚJČ a o přípravy na rekonstrukci objektu Washingtonova 1569/21, Praha 1. Usnesení z jednání Dozorčí rady ÚJČ AV ČR jsou uvedena na adrese <https://ujc.cas.cz/cs/dozorci-rada/>.

Ředitel ÚJČ
Martin Prošek

Olga Štefanová,
vedoucí oddělení ředitelství

II. Informace o změnách zřizovací listiny

V roce 2025 nedošlo k žádným změnám zřizovací listiny.

III. Ústav pro jazyk český jako výzkumné pracoviště i služba veřejnosti

Hodnocení hlavní činnosti pracoviště

a) Vědecká činnost instituce

Hlavní vědeckou činností ÚJČ je výzkum v oblasti českého národního jazyka, jeho současného stavu a historického vývoje a jeho vztahu k jiným jazykům, zejména pokud jde o slovní zásobu, mluvnickou stavbu, slohovou diferenciaci a výstavbu textů, a dále v oblasti obecné jazykovědy a didaktiky jazyků včetně interdisciplinárních přesahů. ÚJČ získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, vydává vědecké publikace (monografie, časopisy, sborníky apod.), poskytuje vědecké posudky, stanoviska a doporučení, provádí konzultační činnost a poskytuje služby ústavní knihovny. Ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy a vychovává vědecké pracovníky. V rámci své činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá domácí i mezinárodní vědecká setkání, konference a semináře a zajišťuje infrastrukturu pro výzkum, včetně specializované jazykové přípravy pracovníků AV ČR v českém jazyce i cizích jazycích se zaměřením na výzkum, vývoj a inovace.

b) Aktivita ústavu určené široké veřejnosti

Veškerou svou činnost ústav vykonává ve veřejném zájmu – tradičně plní svou společensky žádanou výzkumnou, vzdělávací a osvětovou roli. Z pohledu veřejnosti je ústav respektovanou autoritou v otázkách národního jazyka – z jeho jazykových příruček vychází obsah učebnic i výuky českého jazyka na základních a středních školách a také se podle nich hodnotí výstupy v tomto předmětu. Podstatnou složkou činnosti ÚJČ je rovněž poskytování odborných posudků a stanovisek, poskytování služeb jazykové poradny a pořádání nejrůznějších školení, seminářů a letních škol pro učitele nebo pracovníky médií a státní správy. Svou činností ÚJČ přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi.

c) Shrnutí vědecké činnosti jednotlivých oddělení

Pracovníci oddělení vývoje jazyka se věnovali výzkumu historie českého jazyka od prvních písemných záznamů až do národního obrození, a to ve dvou hlavních oblastech: lexikologicko-lexikografické a filologicko-ediční. V první z uvedených oblastí se činnost soustředila na studium a popis české slovní zásoby historické češtiny. Jejím hlavním výstupem v roce 2025 představuje zveřejnění dalších **390** heslových statí v Elektronickém slovníku staré češtiny (<https://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx>) a vydání prvního dílu tohoto slovníku, obsahujícího hesla *Přib–připrášiti sě*, jako recenzované elektronické monografie; svazek tak abecedně navazuje na poslední vydaný díl akademického *Staročeského slovníku*. Dalším výstupem je rozšíření *Lexikální databáze humanistické a barokní češtiny*, jedinečného pramenu pro poznání lexika češtiny 16. až 18. století (<https://madla.ujc.cas.cz/>), excerpcí historických pramenů o dalších více než **32 tisíc** záznamů. Ve filologicko-ediční oblasti byly zahájeny práce na získaném projektu *Participace skrze modlitbu v pozdně středověké a raně novověké střední Evropě* (program INTER-EXCELLENCE II, podprogram INTER-COST, spoluřešitelkou projektu je Kateřina Voleková). Tým se věnoval také filologickému průzkumu historických literárních památek zachycených v rukopisech a starých tiscích 13. až 18. století, jehož hlavními výstupy byly elektronické kritické edice. V edičním modulu *Vokabuláře*

webového (<https://vokabular.ujc.cas.cz/moduly/edicni/>) bylo zveřejněno 12 elektronických edic rukopisů i starých tisků, mj. edice dosud neprobádaného lékařského rukopisu z 15. století **Tato jsú lékarstvie mistra Křišťanova** nebo dvou středověkých rukopisů z 15. století s částí zemského zákoníku **Maiestas Carolina** (tzv. **Statut**). V roce 2025 byla také vydána monografie **Dyby dveře mluvit mohly. České lidové písně z přelomu 18. a 19. století**, završující několikaletý mezioborový průzkum týmu Ústavu pro jazyk český (Petr Nejedlý, Tereza Hejdová, Blanka Nedvědová a Štěpán Šimek) a Etnologického ústavu (Zdeněk Vejvoda).

V etymologickém oddělení probíhaly práce na druhém a třetím svazku **Etymologického slovníku jazyka staročeského** – druhý svazek slovníku, s podtitulem **Archeologie slov: N**, byl v roce 2025 publikován, třetí svazek vyjde v roce 2026. Probíhala spolupráce se Slovanským ústavem AV ČR na digitalizaci **Etymologického slovníku jazyka staroslověnského**, který bude po jejím dokončení zveřejněn v prostředí digitálního portálu staroslověnštiny Gorazd (<http://gorazd.org/>). Kromě toho byla vydána publikace Víta Bočka **Václav Machek a Vladimír Šmilauer: životní průsečíky, odborná spolupráce, vzájemná korespondence**, která mapuje podíl Vladimíra Šmilauera na třech dílech Václava MacŠa (knize o českých a slovenských lidových a vědeckých názvech rostlin, pojednání o českých jménech hub a etymologickém slovníku). Analýzy jsou zasazeny do širšího historického a společenského kontextu, ve kterém Machek a Šmilauer pracovali. Publikace rovněž přináší soubor vzájemné korespondence obou badatelů a edici zmíněného, dosud nevydaného spisu o názvech hub. Bohumil Vykypěl a Taťána Vykypělová edičně připravili knihu **Antonín Mátl. Tři příspěvky k slovanské srovnávací jazykovědě**, pojednávající o práci Antonína Mátl na poli slovanské etymologie a historicko-srovnávací jazykovědy.

Dialektologické oddělení vydalo **Atlas nářečí českého jazyka – lokál plurálu substantiv a Diferenční hlásky v nářečích českého jazyka**, soubor tří interaktivních syntetických map s odborným komentářem, který zachycuje tři diferenční nářeční hlásky: obalované *l*, otevřené *o* a labializované *á*. V komentářích jsou tyto jevy zasazeny do hláskového systému češtiny a jejích regionálních variant, připojena je interpretace vzniku a srovnání územního rozšíření v 60.–70. letech 20. století se současným stavem. Syntetické mapy představují výsledky prostorové syntézy nářečních dat získaných z **Dotazníku pro výzkum českých nářečí** a ze současného výzkumu. Mapy jsou doplněny zvukovými ukázkami nářečních promluv. Dále pokračovaly práce na **Slovníku nářečí českého jazyka** (<https://snj.ujc.cas.cz/>), konkrétně na heslech s náslovím D; z nově zařazených zdrojů jsou průběžně doplňována hesla v úseku A–Č (vznikají hesla nová a stávající jsou rozšiřována o další významy i exemplifikace) a současně probíhají revize hesel. V souvislosti s řešením aktuálních úkolů pracoviště vznikají hesla s dalšími náslovími. Během roku 2025 proběhly práce na cca 800 heslech, v databázi je uloženo více než 18 000 hesel v různém stupni rozpracovanosti; zveřejněno bylo doposud více než 13 500 hesel. Dále pokračuje ukládání materiálu pro elektronickou verzi **Slovníku pomístních jmen na Moravě a ve Slezsku** (<https://spjms.ujc.cas.cz/>); v průběhu roku přibýlo cca 7 500 nových záznamů, souběžně byl revidován již uložený materiál a cca 500 hesel bylo předloženo externím oponentům, připomínky jsou zapracovávány a hesla zveřejňována. Díky intenzivním terénním výzkumům pracovníků oddělení a studentů z MU a UPOL i díky zapojení veřejnosti prostřednictvím soutěže **Staň se superdialektologem** je rozšiřován **Archiv zvukových záznamů nářečních promluv**.

Milada Homolková, pracovnice oddělení vývoje jazyka

V roce 2025 bylo získáno **494** nových záznamů. V současnosti probíhá anotování audiálních záznamů, které budou součástí veřejně přístupné **Databáze nářečních promluv**, jejíž zpřístupnění je plánováno na rok 2026. Do **Archivu lidového jazyka** byly uloženy nově vzniklé diplomové práce zaměřené na nářeční problematiku a problematiku běžně mluveného jazyka ve městech (školitelé a oponenti prací byli pracovníci oddělení). V rámci projektu LINDAT/CLARIAH-CZ byly digitalizovány další textové zdroje nářečního materiálu, které slouží při tvorbě hesel **Slovníku nářečí českého jazyka**.

V oddělení gramatiky probíhaly práce na třetím a čtvrtém díle **Velké akademické gramatiky spisovné češtiny**. Třetí díl, věnovaný syntaxi věty a souvětí, prošel prvními i druhými korekturami, zveřejnění tiskem lze čekat před koncem roku 2026. Čtvrtý díl, zaměřený na organizaci textu a modalitu, postupně vzniká v úzké spolupráci pětičlenného autorského kolektivu, jež tvoří František Štícha, Miloslav Vondráček (pracuje též v oddělení současné lexikologie a lexikografie), Jana Bílková, Martin Šemelík (oba z oddělení současné lexikologie a lexikografie) a Petra Macurová (FF JČU). Z tematických oblastí, které jsou v oddělení dlouhodobě zkoumány, byla v daném roce značná pozornost věnována synsémantickým slovním druhům včetně jejich funkcí v jazyce a dále také reciprocitě a jejímu vyjadřování v češtině. Pracovníci oddělení gramatiky se společně s členy oddělení současné lexikologie a lexikografie podíleli na kolektivní publikaci **Synsémantické slovní druhy ve slovanských jazycích**, která se zaměřuje na neplnovýznamové slovní druhy – předložky, spojky a částice s přesahem do citoslovcí a různých jednoslovných a víceslovných útvarů s nejasnou slovnědruhovou platností. Pozornost je věnována inventáři synsémantik z různých slovanských jazyků, a to jak z jejich spisovných variet, tak z nářečí. V knize je zpracován materiál z češtiny, slovenštiny, ukrajinštiny, polštiny, běloruštiny, ruštiny a slovinštiny v pohledu synchronním i diachronním.

Pracovníci oddělení stylistiky a sociolingvistiky se věnovali výzkumu jazykové situace v České republice a analýze mluvené i psané komunikace v každodenních, institucionálních a mediálních kontextech. Ve svých studiích se zaměřili zejména na jazykové biografie a procesy jazykového managementu, na dopady jazykových politik na osvojování jazyků migrantů a na postavení angličtiny v českém prostředí. V oblasti mluvené komunikace pokračoval výzkum vztahů mezi verbálními a neverbálními prostředky. Součástí činnosti oddělení byl i průzkum jazykové krajiny, mimo jiné dvojjazyčných pamětních desek v Praze. Pozornost byla věnována také komunikačním praktikám na sociálních sítích, konkrétně například využívání ironické zdvořilosti v online interakcích. V nakladatelství Academia vyšla kniha Lucie Jílkové **Jak moc nás to posunulo?** Texty shromážděné v této publikaci vycházely od roku 2014 v Mediažurnálu, čtvrtletníku Syndikátu novinářů ČR, v rubrice Jazykový koutek. Nabízí neotřelý a tematicky pestrý pohled na jazyk našich současných médií, a to na komunikáty mluvené i psané.

V oddělení jazykové kultury započala práce na nově získaném projektu řešeném Univerzitou v Sheffieldu, nazvaném **Inflection Points: Designing Language Tools for Practitioners** (za oddělení je do projektu zapojen Martin Beneš, viz příloha 3) a na projektu **Lexikální portál češtiny: adaptace dat pro digitální éru** (za oddělení je do projektu zapojena Barbora Martinkovičová, viz příloha 3); pokračovaly činnosti v rámci mobilního projektu se Slovinskem, věnovaného problematice uživatelů jazykových příruček (za oddělení je do projektu zapojena Hana Mžourková, viz příloha 3). Nakladatelství Academia vydalo monografii finského lingvisty Esi Itkonena **Co je to jazyk? Studie z filozofie lingvistiky**, kterou do češtiny přeložil Martin Beneš. Dále byla rozvíjena lingvisticky strukturovaná **Databáze jazykových dotazů** (nově bylo zpracováno nebo zrevidováno **890** odpovědí na telefonické dotazy). Ve slovníkové části **Internetové jazykové příručky (IJP)** bylo zpracováno více než **200** nových hesel a zrevidováno **1 500** stávajících hesel, z nichž **900** bylo upraveno.

Kolektiv oddělení současné lexikologie a lexikografie pokračoval v přípravě **Akademického slovníku současné češtiny (ASSČ)**. V polovině roku 2025 bylo zveřejněno téměř **4 800** hesel s náslovím **K**. Zároveň probíhaly redakční práce na heslech od písmene **L**, které bylo publikováno začátkem roku 2026, a rozběhlo se rovněž základní zpracování hesel s náslovím **M**. Pro databázi neologismů **Neomat (www.neologismy.cz)** bylo zpracováno cca **4 000** hesel.

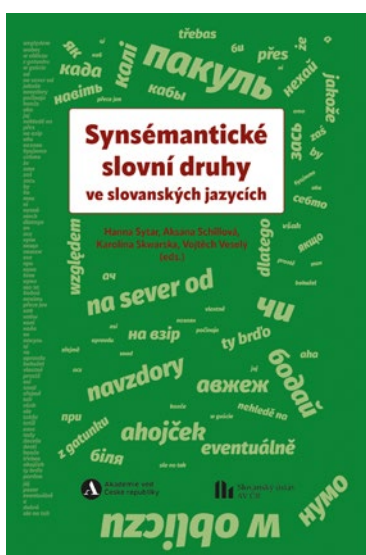
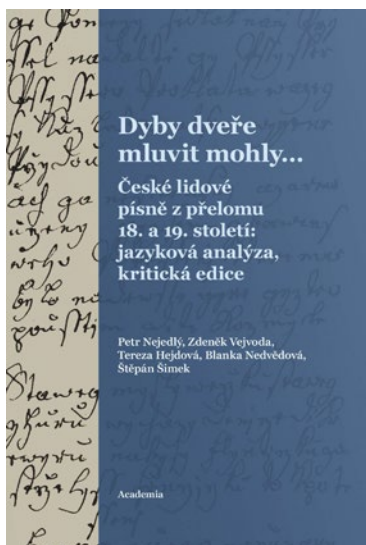
V oddělení onomastiky pokračovaly práce na **Slovníku pomístních jmen v Čechách**. Zveřejněno bylo **384** nových hesel. I nadále je značná pozornost věnována rovněž rozsáhlé expertizní činnosti, v jejímž rámci jsou vystavována odborná stanoviska k osobním jménům pro účely jejich zápisu do matričních a osobních dokladů. V roce 2025 bylo vydáno **366** odborných stanovisek. Vzhledem k nedávným legislativním změnám se však značná část expertizní činnosti zaměřuje na vyžádané konzultace a poradní činnost pro orgány státní správy, především pak Ministerstvo vnitra (oddělení se významně podílí na formulování metodických pokynů pro matriční úřady reflektujících legislativní změny, na přípravě seznamů jmen vhodných k zápisu do matričních dokladů apod.).

V roce 2025 byl uzavřen mobilitní projekt **Dialog mezi lexikografy a slovníkovými uživateli**, jehož se za ÚJČ účastnila Hana Mžourková z oddělení jazykové kultury. Započala práce na získaných projektech: na projektu **Participace skrze modlitbu v pozdně středověké a raně novověké střední Evropě** (INTER-EXCELLENCE II, podprogram INTER-COST), jehož spoluřešitelkou je Kateřina Voleková z oddělení vývoje jazyka; dále na projektu **Lexikální portál češtiny: adaptace dat pro digitální éru** (TecUologická agentura ČR – program SIGMA), jehož spoluřešitelem je Jan Křivan z oddělení současné lexikologie a lexikografie; a na projektu **Inflection Points: Designing Language Tools for Practitioners** (Arts and Humanities Research Council, AHRC), spoluřešitelem je Martin Beneš z oddělení jazykové kultury.

Informace k dalším projektům a grantům získaným v předešlých letech podává příloha 3. Pokračovala také práce na dvou dlouhodobých projektech řešených v rámci mezinárodní vědecké spolupráce: **Evropském jazykovém atlasu** a **Slovanském jazykovém atlasu** (z důvodu války na Ukrajině je tato spolupráce omezena, přesto však postupuje práce na dalších svazcích atlasu).

Nejvýznamnější publikace (řazeno abecedně podle jména autora)

- Beneš, M.: Názvy českých železničních stanic a zastávek s tzv. rozlišením. *Acta onomastica*, 2025(2), s. 255–283.
- Bláha, O.: Parts of speech as markers of the convergence of written and spoken Czech (based on the material of journalistic texts, 1990–2019). *Romanoslavica* 2025(2), s. 7–16.
- Boček, V.: *Václav Machek a Vladimír Šmilauer: životní průsečíky, odborná spolupráce, vzájemná korespondence*. Praha: NLN, 2025. 211 s. ISBN 978-80-7422-908-4.
- Dvořáková, K. – Martinkovičová, B.: „Samožřejmě nechceme ženy vylučovat“: Problematika genderově senzitivního vyjadřování v jazykové poradně. *Naše řeč*, 2025(4), s. 195–221.
- Dvořáková, K.: Zkoumání sama sebe a sebe sama. *Naše řeč*, 2025(2), s. 79–92.
- Dvořáková, Ž. – Štěpán, P.: Genderově neutrální rodná jména v českém onymickém systému a v legislativě. *Naše řeč*, 2025(4), s. 222–243.
- Dvořáková, Ž.: Post-war surname changes among Jews in Czechoslovakia. *Onomastica Uralica*, 2025(17), s. 223–245.
- Dvořáková, Ž. – Štěpánová, V.: „I mému dědovi říkali pan Vejkrychta, asi se jim to lépe vyslovovalo...“ K užívání příjmení v mluvené komunikaci. *Acta onomastica*, 2025(2), s. 355–375.
- Dvořáková, Ž. – Bartíková, A.: Z historie předpisů a zákonů o rodných jménech. Znalecké posuzování rodných jmen a soudní spory. *Acta onomastica*, 2025(2), s. 331–354.
- Fuková, I. – Hlaváčová Svobodová, A. – Nejedly, P. – Stluka, M. – Šimek, Š. – Vajdlová, M. – Voleková, K.: *Elektronický slovník staré češtiny [online]*, hesla *přivléci–Pstružný*. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, 2025. Dostupné z: <http://vokabular.ujc.cas.cz>
- Hoffmannová, J.: Ke stylu vědecké komunikace v některých slovanských jazycích (srovnávací analýza odborných článků českých, slovenských, polských a ruských). *Slavia*, 2025(1–2), s. 62–77.
- Homolková, M. – Hlaváčová Svobodová, A.: Antonín Škarka jako editor nejstarších textů české duchovní lyriky. In: *Jako bych se octl na obrovském staveništi. Antonín Škarka (14. 2. 1906 – 12. 11. 1972)*. T. Havelka – A. Hlaváčová Svobodová – M. Jaluška (eds.). Praha: Filosofia, 2025, s. 97–110. ISBN 978-80-7007-806-8.

- Ireinová, M. – Voženílek, V. – Kubeček, F. – Vondráková, A.: *Metodika pro sběr dialektologického materiálu při kontaktním a distančním terénním výzkumu*. Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR – Univerzita Palackého v Olomouci. 2025. 80 s. https://www.ceskanareci.cz/wp-content/uploads/2025/12/Metodika_11_11_25.pdf
- Ireinová, M. – Voženílek, V. – Koníček, J. – Šipková, M. – Temer, Š. – Krch, T. – Přadková, P. – Žejdlík, J. – Komárková, Z. – Šimečková, M. – Kubeček, F. – Šuta, R. – Vondráková, A. – Nétek, R.: *Atlas nářečí českého jazyka – lokál plurálu substantiv*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2025. 106 s. M·A·P·S; 30. ISBN 978-80-244-6725-2.
- Ireinová, M. – Voženílek, V. – Koníček, J. – Temer, Š.: Nové atlasové zpracování českého nářečního materiálu. In: *Slovanské dialekty v době digitálních technologií. Nářeční prameny a jejich současné zpracování*. M. Jankowiak – M. Vašíček (eds.). Praha: Slovanský ústav AV ČR, 2025, s. 15–29. ISBN 978-80-86420-99-8.
- Jílková, L.: *Jak moc nás to posunulo? Současná mediální čeština*. Praha: Academia, 2025. 163 s. ISBN 978-80-200-3644-5.
- Koutová, M.: Absolutní, nebo relativní čas? *Korpus – gramatika – axiologie*, 2025(31), s. 14–24.
- Kubeček, F.: Obrázkový dotazník jako metoda moderního nepřímého výzkumu nářečí ve 21. století. *Studia Slavica*, 2025(1), s. 119–130.
- Lišková, M.: K lexikografickému zpracování výrazů z oblasti gastronomie. XXIX. ročenka *Kruhu moderních filologů*, 2025, s. 8–21.
- Mžourková, H.: Češko-slovenski stiki pri izdelavi in razvoju jezikovnih priročnikov. *Jezik in Slovestvo*, 70, 2025(1–2), s. 137–148.
- Nejedlý, P. – Vejvoda, Z. – Hejdová, T. – Nedvědová, B. – Šimek, Š.: *Dyby dveře mluvit mohly... České lidové písně z přelomu 18. a 19. století: jazyková analýza, kritická edice*. Praha: Academia, 2025. 703 s. ISBN 978-80-200-3629-2.
- Sherman, T. – Homoláč, J.: Language biographies and management summaries revisited. In: *Sprachbiographieforschung. Ein aktuelles Forschungsparadigma in Theorie und Praxis*. A. Bieberstedt – K. Ehlers – L. Kenzler – I. Schröder (eds.). Berlín: Peter Lang, 2025, s. 119–139. ISBN 978-3-631-93350-3.
- Sherman, T. – Homoláč, J. – Macurová, J. – Cvetkovič, J.: Zkouška pro účely trvalého pobytu očima jejich absolventů. *Nová čeština doma a ve světě*, 2025(2), s. 70–82.
- Schillová, A.: Předložkové skupiny vyjadřující lokalizaci podle světových stran v češtině a slovenštině (korpusová kontrastivní studie). In: *Syntémantické slovní druhy ve slovanských jazycích*. H. Sytar – A. Schillová – K. Skwarska – V. Veselý (eds.). Praha: Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2025, s. 207–235. ISBN 978-80-86420-96-7.
- Sláma, J. – Štěpánková, B.: Znovu k postavení ambipozic: korpusová studie ambipozic s jednoslovnými komplementy. In: *Syntémantické slovní druhy ve slovanských jazycích*. H. Sytar – A. Schillová – K. Skwarska – V. Veselý (eds.). Praha: Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2025, s. 535–548. ISBN 978-80-86420-96-7.
- Sláma, J. – Štěpánková, B.: Valenční chování citoslovců v češtině. *Prace Filologiczne*, 2025, s. 283–300.

- Sláma, J. – Šimík, R.: The subordinators jak 'how' and že 'that' in Czech content clauses: A case study of vyprávět 'to tell, to narrate'. In: *Synsémantické slovní druhy ve slovanských jazycích*. H. Sytar – A. Schillová – K. Skwarska – V. Veselý (eds.). Praha: Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2025, s. 403–417. ISBN 978-80-86420-96-7.
- Šemelík, M.: Lexikografické války? Uživatelské hledisko v Akademickém slovníku současné češtiny. *XXIX. ročenka Kruhu moderních filologů*, 2025, s. 43–61.
- Šimečková, M. – Boček, V.: On the heritage of Carpathian settlers in eastern Moravia. Early modern linguistic borrowings into the Wallachian dialect. In: *Wallachian Mobility and Settlement along the Carpathian Arc*. M. Dragnea – M. Marek – G. Jawor – J. Polemikos (eds.). London: Routledge, 2025, s. 147–167.
- Šimečková, M.: Hranice tzv. hanáckých nářečí v minulosti a nyní. *Národopisná revue*, 2025(2), s. 119–135.
- Šimečková, M. – Kubeček, F. – Přadková, P. – Stupňánek, B. – Šuta, R. – Temer, Š. – Nétek, R. – Barviř, R. – Voženílek, V. – Vondráková, A. – Žižka, J.: *Diferenční hlásky v nářečích českého jazyka – soubor tří interaktivních syntetických map s odborným komentářem*. 2025. <https://fonomapy.jamap.cz/>.
- Štěpánová, V.: Preservation of identity versus natural process: changes of proper names during their adaptation into Czech. *Onomastica Uralica*, 2025(17), s. 15–28.
- Veselý, V.: On the functional relationship between the Czech reciprocity markers *navzájem/vzájemně* and *spolu*. *Poznań Studies in Contemporary Linguistics*, 2025(3), s. 379–416.
- Voleková, K. – Jasińska-Różycka, K.: Cornutus with Old Czech Glosses from the Library of Crux of Telč (Critical Edition). *Listy filologické*, 2025(3–4), s. 461–513.
- Vondráček, M.: Nepůvodní předložkové a spojkové výrazy v mluveném dorozumívání. *Bohemica Olomucensia* 2025(2), s. 30–51.
- Vondráček, M.: Pomezí synsémantických slovních druhů z perspektivy lexikografické (nejen o partikularizaci adverbií). In: *Synsémantické slovní druhy ve slovanských jazycích*. H. Sytar – A. Schillová – K. Skwarska – V. Veselý (eds.). Praha: Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2025, s. 441–453. ISBN 978-80-86420-96-7.
- Vykypěl, B. – Vykypělová, T. (eds.): *A. Mátl: Tři příspěvky k slovanské srovnávací jazykovědě*. Praha: NLN, 2025. 31 s. ISBN 978-80-7422-537-6.
- Vykypěl, B. – Villnow Komárková, J. – Vykypělová, T.: *Etymologický slovník jazyka staročeského. Archeologie slov*. N. Praha: NLN, 2025. 76 s. ISBN 978-80-7422-920-6.

Úplný seznam odborné produkce pracovníků ÚJČ je dostupný v databázi ASEP (<https://asep-analytika.lib.cas.cz/zvolit-ustav/ujc-a/>).

d) Tuzemské vědecké akce

Pracovníci ÚJČ pronesli dvě přednášky pro **Kruh přátel českého jazyka**, jednu pro **Jazykovědné sdružení ČR** a jednu pro **Kruh moderních filologů**.

Informace o 2 tuzemských vědeckých akcích jsou s ohledem na účastníky ze zahraničí uvedeny v oddíle Mezinárodní spolupráce.

e) Infrastruktura

Knihovna Ústavu pro jazyk český, kterou spravuje oddělení vědeckých informací, se specializuje na lingvistickou a bohemistickou literaturu. Její fond ke konci roku 2025 obsahoval téměř **58 000** svazků a přibližně **150** titulů aktuálně odebíraných domácích i zahraničních časopisů. Počet knihovních jednotek se v roce 2025 rozrostl o přibližně **380** titulů. Knihovna poskytuje výpůjční, rešeršní a reprodukční služby jak pracovníkům ÚJČ, tak zaměstnancům dalších ústavů AV ČR, ale i studentům a široké veřejnosti. Úsek bibliografie oddělení vědeckých

Oddělení vědeckých informací

informací analyticky zpracovává bohemistickou lingvistickou produkci vycházející v ČR i v zahraničí. Databáze na konci roku 2025 obsahovala přes **118 500** bibliografických záznamů, roční přírůstek činí přibližně **4 000** záznamů. Z online databáze Bibliografie české lingvistiky, která je uživatelům volně přístupná na adrese <https://bibliografie.ujc.cas.cz>, jsou poskytovány i rešeršní služby podle témat nebo autorů, popřípadě podle dalších kritérií. Bibliografické příspěvky jsou zasílány také do **mezinárodních bibliografií** (např. *Bibliographie linguistique – Linguistic bibliography*, Brill, Leiden; *Bibliografia Językoznawstwa Slawistycznego*, Polska Akademia Nauk, Instytut Slawistyki, Warszawa).

ÚJČ dlouhodobě poskytuje veřejnosti širokou nabídku **internetových informačních zdrojů o češtině** a o komunikaci obecně, řadu vytvářených zdrojů soustavně rozvíjí, doplňuje a aktualizuje. Elektronicky dostupné slovníky, databáze a další nástroje jsou k dispozici na stránce <https://ujc.avcr.cz/elektronicke-slovniky-a-zdroje/>. ÚJČ zpřístupnil řadu starších **výkladových slovníků češtiny** – z hlediska rozsahu velký *Průruční slovník jazyka českého* (PSJČ) a střední *Slovník spisovného jazyka českého* (SSJČ). Do *Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost* (SSČ) a do *Akademického slovníku cizích slov* (ASCS) je možné vstupovat přes slovníkovou část Internetové jazykové příručky (IJP, <https://prirucka.ujc.cas.cz/>). IJP je rovněž propojena s portálem Českého národního korpusu *Slovo v kostce*, které u konkrétních hesel nabízí další slovní charakteristiky a příklady, vycházející z korpusových dat. V aktuálně vytvářeném **Akademickém slovníku současné češtiny** (<https://slovníkcestiny.cz/>) byla na konci roku 2025 zveřejněná hesla pod náslovím A–K a další hesla mimo abecední pořadí. Lingvisticky strukturovaná **Databáze jazykových dotazů** (<https://dotazy.ujc.cas.cz/>) obsahuje odpovědi na jazykové dotazy kladené jazykové poradně ÚJČ, které je možné vyhledávat podle jejich zařazení do konkrétních jazykových oblastí, popřípadě podle jemnější kategorizace nebo klíčových slov. Dále je ve webovém rozhraní ÚJČ k dispozici elektronická verze **Slovníku afixů užívaných v češtině** (<http://www.slovníkafixu.cz/>), zpracovávajícího předpony (prefixy) a přípony (sufixy), ale i četné části složených slov, jimž se někdy přiznává blízkost afixům. V elektronické podobě jsou zveřejněny první až pátý svazek **Českého jazykového atlasu** (ČJA) z celkových šesti, jež předkládají nářeční slovní zásobu a morfologii, a to ze synchronního i diachronního pohledu (<https://cja.ujc.cas.cz/e-cja/>). HTML verze ČJA umožňuje pokročilé vyhledávání v hesláři a rejstříku podle zadané položky nebo jazykového dokladu. Připojeny jsou také mapy pravidelných regionálních obměn a výklad o historii dialektologického výzkumu i metodologii zpracování nářečního materiálu v ČJA. Všech šest svazků ČJA zůstává přístupných ve starší verzi ve formátu PDF. **Slovník nářečí českého jazyka** (<https://sncj.ujc.cas.cz/>) zachycuje celonárodní nářeční slovní zásobu včetně frazeologie z období posledních 150 let; jádro slovníku tvoří materiál z 1. poloviny 20. století. Webové Úízdlo **Lexiko** (<https://lexiko.ujc.cas.cz/>) kromě výše uvedených jednojazyčných výkladových slovníků PSJČ a SSJČ sdružuje hesláře dalších zdrojů (Nová slova v češtině 1 a 2, Slovesa pro praxi, Slovník vazeb a databázi Neomat). Slovníkový portál **Vokabulář webový** (<https://vokabular.ujc.cas.cz/>) zahrnuje unikátní sbírku pramenů k vývoji češtiny – od textů staro- a středněčeských literárních památek přes digitalizované historické mluvnice a jazykové příručky až po širokou škálu lexikografických zdrojů. Vokabulář rovněž poskytuje nástroje pro badatele, obvykle včetně zdrojových kódů. Významnou součástí Vokabuláře je **Elektronický slovník staré češtiny**. Materiálová sbírka **Lexikální databáze humanistické a barokní**

čestiny (<https://madla.ujc.cas.cz/>) podává přehled o české slovní zásobě mezi lety 1500–1780. Databáze **Diabible** (<https://diabible.ujc.cas.cz/>) zpřístupňuje plné texty staročeských překladů bible z pramenů 14. a 15. století a umožňuje jejich srovnávání a průzkum. Hesla slovníku **Místní jména v Čechách** vykládají původ a význam jmen měst a obcí a jejich změny. I tento zdroj je průběžně doplňován a rozšiřován, stejně jako **Slovník pomístních jmen v Čechách** a **Slovník pomístních jmen na Moravě a ve Slezsku**, které obsahují jména nesídelních zeměpisných objektů, především pozemků, hor, vod a cest. Nabídka webových zdrojů zahrnuje i speciální **korpusy mluvené češtiny**, jež nabízejí materiál pro zkoumání fungování češtiny v interakci. Jde o multimediální korpus **DIALOG** (<http://ujc.dialogy.cz/>) a korpus **MONOLOG** (<http://monolog.dialogy.org/>). **Fonologické korpusy češtiny** (<https://ujc.avcr.cz/phword/>) sestávají ze dvou částí: fonologického lexikálního korpusu a fonologického textového korpusu. K dispozici jsou i **Korpus akademické češtiny**, **Frázová banka akademické češtiny** a vysokoškolská didaktická příručka **Využití frázové banky akademické češtiny ve výuce odborného psaní**. **Korpus akademické češtiny** obsahuje česky psané nepřekladové texty z více než 20 odborných časopisů, vydané po roce 2010 ve vědeckých časopisech indexovaných v databázích Web of Science nebo Scopus, případně EBSCO; **Frázová banka akademické češtiny** poskytuje příklady akademických frází, které se typicky vyskytují v jednotlivých částech odborného textu a jsou součástí jeho výkladové a argumentační struktury. Díky propojení obou uvedených zdrojů mohou uživatelé sledovat místo a funkci dané fráze v původním kontextu. **Didaktická příručka** dává k dispozici metodický návod, jak s těmito zdroji pracovat ve výuce akademického psaní.

ÚJČ vydává **jeden impaktovaný časopis** – *Slovo a slovesnost* (zařazený mj. do databází Web of Science, ERIH PLUS a SCOPUS, IF 0,2) – a **tři recenzované** – *Naše řeč* (ERIH PLUS), *Acta onomastica* (ERIH PLUS a SCOPUS) a *Korpus – gramatika – axiologie* (ERIH PLUS). Všechny časopisy jsou v režimu otevřeného přístupu (open access) a jejich elektronické archivy i aktuální čísla jsou dostupné ve webovém rozhraní AS Journals / Digitální knihovna AV ČR (<https://asjournals.lib.cas.cz/magazines/>, viz též příloha 4).

f) Popularizace

ÚJČ tradičně poskytuje široké veřejnosti služby **jazykového poradenství**, přičemž provoz jazykové poradny zajišťuje oddělení jazykové kultury (ve formě konzultací se na poradenství podílejí i další oddělení). Zájemcům je každý všední den mezi 10. a 12. hodinou k dispozici telefonická linka jazykové poradny (tato služba je bezplatná, pouze za cenu telefonického hovoru stanovenou konkrétními operátory). V roce 2025 pracovníci poradny odpověděli na **3 642** jazykových dotazů během **2 096** telefonátů, tj. průměrně **17** dotazů během jednoho dopoledne. Nejvyšší počet dotazů byl **37** v rámci jednoho dne. Po předchozím souhlasu volajících jsou telefonické konzultace nahrávány, tříděny a ukládány do lingvisticky strukturované **Databáze jazykových dotazů**, jejíž veřejná část je dostupná online (<https://dotazy.ujc.cas.cz/>). Poskytování písemných odpovědí na jazykové dotazy je zpoplatněno, v roce 2025 vypracovalo oddělení jazykové kultury celkem **22** jazykových expertiz.

Internetová jazyková příručka (IJP) je širokou veřejností vnímána jako cenný zdroj informací o jazyce pro vzdělávací i každodenní potřebu, o čemž svědčí např. zpětná

Eva Pospíšilová, pracovnice oddělení jazykové kultury, v jazykové poradně ÚJČ

vazba uživatelů jazykové poradny ÚJČ, ale i každoroční navyšující se počet zmínek o IJP v médiích. I v roce 2025 byla IJP nejvyhledávanějším elektronickým zdrojem poučení o jazyce vytvořeným pracovníky ÚJČ. Za dobu existence Internetové jazykové příručky bylo evidováno více než **278 000 000** přístupů. Do slovníkové části je zhruba třikrát více přístupů než do části výkladové. V roce 2025 průměrný denní počet přístupů přesáhl **54 000**, ve „školních“ dnech byla průměrná návštěvnost přes **69 000** přístupů. K anglické verzi evidujeme celkem přes **2 200 000** přístupů, z toho přes **165 000** v roce 2025.

Pracovníci ÚJČ se též zapojují do popularizačních aktivit a zprostředkovávají aktuální výsledky výzkumu veřejnosti. Při popularizaci jazyka a lingvistiky **spolupracuje ÚJČ s médii**, zejména s Českou televizí a Českým rozhlasem. Těmto i mnoha dalším sdělovacím prostředkům poskytují pracovníci ústavu rozhovory a další vyjádření k nejrůznějším, především však k aktuálním jazykovým tématům. V roce 2025 probíhala spolupráce v tomto směru např. s MF DNES, Deníkem Referendum, zpravodajskými portály seznamzpravy.cz, novinky.cz; s TV Noe, stanicí Radio Prague International aj. Řada pracovníků dlouhodobě přispívá do médií **jazykovými sloupky**, konkrétně například Anna Černá (z oddělení jazykové kultury) píše jazykové koutky pro časopis Živa již od roku 2014, Veronika Štěpánová (z téhož oddělení) jazykové sloupky publikuje dokonce od roku 2012 (do roku 2024 v rámci Lidových novin, od roku 2025 tento formát převzala Mladá fronta DNES). Lucie Jílková (z oddělení stylistiky a sociolingvistiky) přispívá do čtvrtletníku Mediažurnál. Žaneta Dvořáková (z oddělení onomastiky) od roku 2016 do února 2025 připravovala pro ČRo Dvojka pravidelný pořad O původu příjmení. Ředitel ÚJČ Martin Prošek je na téže stanici pravidelným hostem pořadu Káva o čtvrté a současně vytváří jazykové koutky pro regionální stanici Český rozhlas Plzeň; Ondřej Bláha (z oddělení gramatiky) připravuje s týdenní frekvencí pro olomoucké studio ČRo cyklus jazykových fejetonů nazvaných Okolo češtiny již od roku 2003 (v rámci ÚJČ od roku 2021). Michaela Lišková, Martin Šemelík (z oddělení současné lexikologie a lexikografie) a Lucie Jílková se od roku 2024 podílejí na rozhlasovém popularizačním pořadu k různým jazykovým jevům Slovo nad zlato.

Popularizační aktivity pracovníků ÚJČ jsou silně zastoupeny i na webové a facebookové stránce ústavu. V rubrice **Zajímavé dotazy** (<https://ujc.avcr.cz/jazykova-poradna/zajimave-dotazy/>) jsou týdně publikovány odpovědi na otázky adresované jazykové poradně. Pracovníci oddělení jazykové kultury v nich přístupnou formou popisují nejrůznější problematické i pozoruhodné jevy ze všech oblastí jazyka (v roce 2025 bylo zveřejněno dalších **64** popularizačních textů).

Ve dnech 6.–8. října 2025 se ve spolupráci s Ústavem pro českou literaturu AV ČR konal 13. ročník **Školy českého jazyka a literatury pro pedagogy**, na němž pro **64** posluchačů přednášeli za ÚJČ pracovníci oddělení jazykové kultury, kteří svá témata koncipovali ve vztahu k jazykovému poradenství. Tento vzdělávací kurz je určen aktivním učitelům českého jazyka a literatury gymnázií, SOŠ, SOU a 2. stupně ZŠ. Cílem kurzu je představit účastníkům zajímavá témata a poslední trendy v českém jazyce a v české literatuře. Po absolvování kurzu získá každý pedagog nové poznatky a nápady, které může následně aplikovat v praxi při výuce na příslušné škole. I v roce 2025 se uskutečnil **Kurz základů vědecké práce AV ČR** ve čtyřech termínech: v lednu, březnu, květnu a listopadu. Březnový kurz se konal v Brně, ostatní v Praze. Tento komplexní kurz pro doktorandy (o metodologii vědy, etice vědecké práce, rétorice, vědecké komunikaci v češtině

a angličtině aj.) se každoročně těší velkému zájmu posluchačů doktorského studia, pro něj je určen. V roce 2025 se ho zúčastnilo celkem **81** studentů, na jeho realizaci se podíleli pracovníci kabinetu studia jazyků (Kamila Etchegoyen Rosolová) a oddělení stylistiky a sociolingvistiky (Petr Kaderka). Dlouhou tradici mají i přednášky pracovníků ÚJČ probíhající v rámci vzdělávacích programů: pracovníci dialektologického oddělení a etymologického oddělení přednášeli pro **Letní školu slovanských (bohemistických) studií** na FF MU, Eva Pospíšilová z oddělení jazykové kultury vedla v rámci Letní školy slovanských studií v Praze výuku korektivní výslovnosti češtiny.

Dlouhodobě je udržována spolupráce s **Českými centry**, pro něž v roce 2025 online přednášky připravili Martin Havlík (z oddělení stylistiky a sociolingvistiky) a Martin Beneš (z oddělení jazykové kultury).

Velkému zájmu se těší stáže pro středoškolské studenty uskutečňované v rámci projektu **Otevřená věda**. V roce 2025 proběhly tři stáže: Veronika Štěpánová z oddělení jazykové kultury uskutečnila v pořadí již pátou Fonetickou stáž aneb [vískum víslvnosti přejatíx slof]; Stanislava Spinková z dialektologického oddělení realizovala stáž Ženy v ulicích, zaměřenou na problematiku urbanonym a seznámení s metodami sběru toponym; stážistka Miloslava Vondráčka z oddělení gramatiky se ve stáži Jazykový obraz emocí – krása, vnímavost k ní zaměřila na aspekty daného sémantického pole.

Pracovníci ÚJČ se rovněž podílejí na **vzdělávání na základních a středních školách**. Členové dialektologického oddělení pokračovali dalším, již třetím ročníkem soutěže o nářečích pro žáky 2. stupně ZŠ a studenty SŠ nazvané Staň se superdialektologem; souběžně v rámci komplexního vzdělávacího programu pro školy s názvem Kriticky ohrožené jevy našich nářečí uskutečnili **4** exkurze a 21. 11. i workshop, zaměřené na poznávání našich nářečí. Další přednášky na základních a středních školách, připravené pracovníky ÚJČ, byly zaměřené například na etymologii, lexikologii či jazykové poradenství.

Na **Veletrhu vědy**, který se konal ve dnech 5.–7. 6. 2025, představily svou činnost gramatické oddělení a oddělení vědeckých informací. V expozici nazvané Grama-bar se návštěvníci mohli seznámit s tendencemi ve vývoji současné gramatické normy nebo si vyzkoušet práci knihovníka.

Dialektologické oddělení se 14. 6. zapojilo do akce **Tradice na dosah** v Národopisném muzeu Plzeňska, konané v rámci 27. ročníku Mezinárodního folklorního festivalu CIOFF PLZEŇ 2025; nechybělo ani mezi vystavovateli na **Festivalu vědy a techniky**, který se konal na brněnském výstavišti od 5. do 7. 9. 2025. Návštěvníky seznámilo nejen s konkrétními nářečními jevy, ale i s metodami jejich získávání. Totéž oddělení se 26. 9. připojilo také k akci **Noc vědců**, jejímž tématem bylo bohatství; přístupnou formou seznámilo zájemce se svou činností a nabídlo jim možnost zapojit se do výzkumu.

Vědecký festival **Týden Akademie věd** se konal 3.–9. 11. 2025. Pracovníci ústavu pro něj připravili **8** přednášek a prezentací týkajících se činností pracoviště. Den otevřených dveří přivítal návštěvníky v oddělení jazykové kultury (v Praze) a v etymologickém oddělení (v Brně).

Výstava **Kriticky ohrožené jevy našich nářečí** od roku 2022 hostovala již v mnoha městech, mimo jiné v Olomouci, Uherském Hradišti či v Plzni, některá místa navštívila

Expozice ÚJČ na Veletrhu vědy

dokonce vícekrát (Brno). Na počátku roku 2025 skončila expozice výstavy v Prostějově (Muzeum a galerie v Prostějově), kde byla do 12. 1. Mezi 1. a 30. 4. mohli návštěvníci její menší, plakátovou verzi zhlédnout v Táboře (Městská knihovna Tábor). V rámci této výstavy Martina Ireinová prezentovala 3. 4. přednášku Jak chutná jazyk? Nářečí jižních Čech nejen v kuchyni a za stolem. Další zastávkou výstavy byly 1.–31. 10. Nikolčice.

ÚJČ pořádá na vyžádání **přednášky a školení zaměstnanců** jiných institucí. V roce 2025 proběhly semináře a další školicí akce například pro Generální sekretariát Rady EU, Ministerstvo spravedlnosti, Úřad průmyslového vlastnictví nebo Český rozhlas.

g) Ocenění

Ústav pro jazyk český společně s Univerzitou Palackého v Olomouci obdržel v roce 2025 od České kartografické společnosti nominaci **MAPA ROKU 2024** za Atlas nářečí českého jazyka – nominativ a akuzativ plurálu životných maskulin.

Na závěrečné konferenci **Otevřené vědy** 2025 dne 14. 11. 2025 byly úspěšné studentky Aneta Hodková (Gymnázium Tachov) a Anna Anastasie Kratočilová (Gymnázium Jaroslava Heyrovského, Praha). Pod vedením Veroniky Štěpánové absolvovaly v Ústavu pro jazyk český AV ČR stáž „Fonetická stáž aneb [víslovnostní vískum]“ a za svou prezentaci získaly **2. místo mezi stážemi z oblasti humanitních a společenských věd**.

Spolupráce s vysokými školami

Pracovníci ÚJČ se podílejí na výuce na řadě fakult vysokých škol v České republice (FF UK Praha, FP TU Liberec, FF MU Brno, PdF MU Brno, PF UHK Hradec Králové, FF UP Olomouc, FPF SU Opava) i na zahraničních univerzitách (Vídeňská univerzita), na několika vysokých školách jsou členy oborových rad pro doktorské studium, přijímacích komisí a vědeckých rad. Za zimní a letní semestr roku 2025 pracovníci ÚJČ odučili celkem **2 503** hodin a kromě toho vedli nebo posuzovali bakalářské, magisterské a doktorské práce.

Spolupráce s vysokými školami se realizovala též četnými projekty (viz příloha 3), např. **LINDAT/CLARIAH-CZ – Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy** a **LINDAT/CLARIAH-CZ – Přístrojové vybavení** společně s Matematicko-fyzikální fakultou UK Praha. V rámci dvou programů NAKI III (**Atlas českého jazyka 2027: celouzemní výzkum nářečí českého jazyka po 50 letech** a **Jazyková paměť regionů České republiky. Metody strojového učení pro uchování, dokumentaci a prezentaci nářečí českého jazyka**) spolupracuje ÚJČ s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci, ve druhém z uvedených projektů též s Fakultou informačních technologií VUT v Brně. V rámci projektu GA ČR „**Dokonáno. Nalij vína, paní Anno**“. **Jazykové experimenty ve středověkých písařských přípiscích a kolofonech** probíhá spolupráce s Fakultou humanitních studií UK. V projektech TA ČR (**Víceslovné jednotky pro digitální vzdělávání** a **Historie češtiny v korpusovém kontinuu** a **Lexikální portál češtiny: adaptace dat pro digitální éru**) spolupracuje ÚJČ s Filozofickou fakultou UK v Praze.

Spolupráce s jinými subjekty / veřejnou správou

Aktivity ÚJČ zahrnují i expertní činnost – zaměstnanci několika oddělení ÚJČ vypracovávají **vědecké posudky a expertizy** pro nejrůznější instituce, např. posudky na didaktické příručky pro základní a střední školy, posudky překladů i původních rukopisů monografií pro různá nakladatelství, posudky návrhů grantových projektů pro různé agentury; provádějí expertní šetření pro státní orgány a advokátní kanceláře apod. Dlouhodobá smluvní spolupráce probíhá s Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání (**CERMAT**): ÚJČ je garantem finální jazykové revize zadání maturitní zkoušky z oboru český jazyk a literatura; jako členové expertních týmů se pracovníci podílejí na tvorbě a na finální jazykové revizi zadávaných úloh pro maturitní test a čtení s porozuměním a jsou součástí

předvýrobních (ex-ante) a ex-post validačních komisí Centra (v roce 2025 tuto formu spolupráce zajišťovalo 6 pracovníků z různých oddělení).

Pracovníci oddělení stylistiky a sociolingvistiky jsou od roku 2006 zapojeni do **monitorovacích sítí** prováděním analýz jazyka vybraných pořadů České televize (hodnocení probíhá dvakrát ročně, každé pololetí, a jeho výsledky jsou zveřejňovány na adrese <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/sledovanost-a-data-o-vysilani/analiza-a-hodnoceni-jazykove-urovne-vybranych-poradu/>). Na základě smluv o poskytování služeb spolupracuje ÚJČ kromě České televize i s Českým rozhlasem a společností PRESCO GROUP, a to formou pravidelné konzultační činnosti pro tvůrce pořadů, redaktory a zpravodaje.

Mezinárodní spolupráce

V roce 2025 se konaly 2 akce s mezinárodní účastí. Nejprve se v Praze 7.–10. 4. 2025 konala **5. česká onomastická konference**, kterou uspořádalo oddělení onomastiky ÚJČ. Na podzim pak v Kozojedech oddělení vývoje jazyka již podesáté zorganizovalo mezioborové kolokvium **Historický text a jeho interpretace** (5.–7. 11. 2025).

Díky podpoře výzkumu financované AV ČR, programu **Fellowship Josefa Dobrovského**, byly v roce 2025 realizovány stáže tří zahraničních badatelek: v dialektologickém oddělení stáž Martiny Kotvanové z Jazykovědného ústavu Ľudovíta Štúra SAV (Slovensko), v oddělení stylistiky a sociolingvistiky stáž Magdaleny Matkowské-Jerzykové z Vratislavské univerzity (Polsko) a v oddělení jazykové kultury stáž Uršky Vranjek Ošlak z Ústavu pro slovinský jazyk Frana Ramovše SAZU (Slovinsko).

Pokračuje přispívání do **mezinárodních bibliografických databází** zaměřených na lingvistiku. ÚJČ v rámci dvoustranných dohod spolupracuje se zahraničními pracovišti např. z Nizozemska či Polska.

Z **významných zahraničních vědců** navštívili ÚJČ např.:

- Prof. Dr. Dr. h. c. Peter Auer, Albert-Ludwigs-Universität Freiburg, Německo
- dr. Shanhua He, College of International Studies, Yangzhou University, Čína
- Ass. Prof. Lina Inčuraite-Noreikienė, Ph.D., Vilnius University, Media Linguistics Centre, Vilnius, Litva
- dr. Nina Ledinek, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Lublaň, Slovinsko
- prof. Melissa Shih-hui Lin, National Chengchi University, Taiwan
- dr. Magdalena Matkowska-Jerzyk, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, Polsko
- prof. Roland Meyer, Humboldt-Universität zu Berlin, Německo
- dr. Mija Michelizza, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Lublaň, Slovinsko
- prof. Dr. Stefan Michael Newerkla, Universität Wien, Rakousko
- dr. Andrej Perdih, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Lublaň, Slovinsko
- prof. Anna Maria Perissutti, Università degli Studi di Udine, Itálie
- dr. Duša Race, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Lublaň, Slovinsko
- Dr. Katharina Ruuska, University of Jyväskylä, Finsko
- Dr. Lesya Skintey, Universität Innsbruck, Rakousko
- dr. Urška Vranjek Ošlak, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Lublaň, Slovinsko
- prof. dr. hab. Jadwiga Waniakowa, Polska Akademia Nauk / Uniwersytet Jagielloński, Polsko

Během roku 2025 proběhla II. fáze pravidelného hodnocení pracovišť AV ČR. Prezenční návštěva komise pro hodnocení ÚJČ se konala 29. 9. v Praze. Členy této komise byli: Melissa Shih-hui Lin, Roland Meyer, Stefan Michael Newerkla, Anna Maria Perissutti, Jadwiga Waniakowa (k afiliacím hodnotitelů viz seznam zahraničních návštěv výše).

Mezinárodní poradní sbor

V roce 2022 byl po projednání v radě pracoviště a v Akademické radě AV ČR zřízen v ÚJČ jako stálý poradní orgán ředitele pracoviště **mezinárodní poradní sbor** (MPS). Složení MPS bylo navrženo ve spolupráci s vedoucími oddělení, a to tak, aby odbornost jednotlivých členů odpovídala výzkumným záměrům ÚJČ. Členy MPS je od roku 2022 následujících pět významných badatelů a badatelek:

- Prof. Dr. Dr. h. c. Peter Auer (Albert-Ludwigs-Universität Freiburg, Německo; Freiburg Institute for Advanced Studies, Německo)
- Ing. Vladimír Benko, Ph.D. (Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, Slovensko)
- Prof. Dr. Norbert Nübler (Christian-Albrechts-Universität zu Kiel, Německo)
- Peeter Päll, Ph.D. (Institute of the Estonian Language, Tallin, Estonsko)
- Pavlína Rychterová, Ph.D. (Österreichische Akademie der Wissenschaften (ÖAW), Institut für Mittelalterforschung, Rakousko)

Členové MPS vykonávají v ÚJČ prezenční návštěvy, při nichž se seznamují s vědeckou činností a výsledky pracoviště. Poskytují k nim zpětnou vazbu a sdílejí s ÚJČ své odborné zkušenosti. Návštěvy členů MPS v ÚJČ se domlouvají individuálně podle časových možností jednotlivých členů MPS a podle organizačních a finančních možností ústavu. Konzultace se členy MPS se konají též průběžně online.

V roce 2025 navštívil ÚJČ **prof. Peter Auer**. Během návštěvy představil vedení ÚJČ svůj pohled na výsledky mezinárodního hodnocení ústavu, zúčastnil se semináře oddělení stylistiky a sociolingvistiky a měl přednášku pro veřejnost o výsledcích svého aktuálního výzkumu. Tímto programem byly uzavřeny prezenční návštěvy členů MPS.

V roce 2026 proběhne jednání MPS jako celku, při němž budou jeho členové reflektovat své poznatky z prezenčních návštěv. MPS budou dány k dispozici i výsledky hodnocení ústavu za období 2020–2024 a tyto podklady budou rovněž předmětem jednání. Předpokládáme, že ze zasedání vzejdou též doporučení pro následující hodnotící období 2025–2029.

Zapojení v mezinárodních organizacích

ÚJČ je institucionálním členem ve dvou mezinárodních organizacích: roku 2022 se stal součástí **Evropské federace národních jazykových institucí** (EFNIL), která je koncipována jako fórum pro jazykovědné instituce primárně z členských států Evropské unie, a od roku 2023 je členem **České společnosti pro slavistiku, balkanistiku a byzantologická studia, z. s.** (ČSSBBS).

V roce 2025 na výročním zasedání federace EFNIL, které se konalo 22.–25. 10. ve Vídni, vystoupili ředitel ÚJČ Martin Prošek a Hana Mžourková (oddělení jazykové kultury) s příspěvkem reflektujícím současné vlivy na vývoj jazykových norem v češtině.

IV. Hodnocení jiné činnosti

Předmětem jiné činnosti ÚJČ je výuka českého jazyka a cizích jazyků, kterou zajišťuje kabinet studia jazyků ÚJČ. Jeho součástí je také **Centrum akademického psaní**, jež nabízí kurzy, poradenství a semináře v oblasti vědecké komunikace v angličtině. V roce 2025 kabinet studia jazyků nabízel výuku v **7** jazycích: angličtina, čeština pro cizince, němčina, francouzština, španělština, italština a japonština. Za celý kalendářní rok kabinet studia jazyků evidoval **1 739** přihlášených posluchačů, z nichž většina přihlášek pocházela od zaměstnanců AV ČR a **7 % (122)** od zájemců z institucí mimo AV ČR. V první polovině roku probíhala výuka v **92** skupinách, ve druhé polovině v **97** skupinách, přičemž téměř **40 %** kurzů se odehrávalo online. Nejvíce frekventantů je v kurzech angličtiny (**50 %**) a češtiny (**27 %**).

Centrum akademického psaní uskutečnilo přibližně 60 hodin odborných seminářů zaměřených na vědeckou komunikaci v angličtině.

V. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce

V roce 2025 neproběhla žádná kontrola, která by v hospodaření Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i., zjistila nedostatky. Z toho důvodu nebyla ÚJČ v předmětném období uložena žádná opatření k odstranění nedostatků v hospodaření.

VI. Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj

Informace o financování instituce

Přehled finanční situace instituce podává druhá část tohoto dokumentu (zpráva o hospodaření), konkrétně výkaz zisku a ztráty ÚJČ za období 1. 1. 2025 – 31. 12. 2025, rozvaha a příloha v účetní závěrce sestavené k 31. 12. 2025.

V roce 2025 činilo institucionální financování ÚJČ **84,9 %** přijatých dotací, zbylých **15,1 %** pokrývaly účelové prostředky od jiných poskytovatelů.

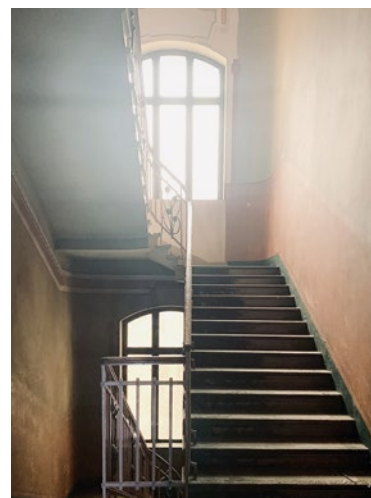
Finanční situaci ústavu stále ovlivňuje skutečnost, že jeho pracoviště jsou rozptýlena do čtyř objektů jiných vlastníků, což zatěžuje provozní náklady instituce. Přehled informací k nabytému objektu v ulici Washingtonova je uveden na adrese: <https://ujc.avcr.cz/o-ustavu/prostory-ujc/> a v následujícím oddílu.

Postup rekonstrukce objektu Washingtonova 1569/21, Praha 1

V roce 2023 byl zahájen proces rekonstrukce budovy Washingtonova 1569/21 v Praze 1. Po nabytí vlastnictví dne 26. července 2023 a protokolárním převzetí budovy 1. září 2023 byla uzavřena smlouva s vybraným projektovým manažerem, společností Suncad (SUNCAD, s. r. o.). Následovala příprava veřejné zakázky na zhotovení projektové dokumentace a inženýrské služby ve spolupráci s advokátní kanceláří Biem a Schýbal.

Příprava rekonstrukce budovy úspěšně pokračovala v souladu s harmonogramem i v roce 2025, přičemž veškeré kroky byly realizovány s důrazem na odborné provedení a dodržení požadovaných standardů.

Byly dokončeny průzkumy potřebné pro řádné zpracování navazujících částí projektové dokumentace, uvádíme zde výběr těch nejzávažnějších: stavebně-technický průzkum, statický průzkum, mykologický průzkum dřevěných prvků, zaměření a identifikace přípojek, prověření stavu kanalizace, požárněbezpečnostní řešení a restaurátorský průzkum včetně inventarizace uměleckořemeslných prvků.

Původní interiér budovy Washingtonova

Na základě průzkumů a dle dispozic ÚJČ ohledně budoucího užívání budovy byla zpracována projektová dokumentace pro povolení záměru stavby. Proběhly konzultace s dotčenými orgány státní správy potřebné pro podání žádosti o povolení záměru stavby. Všechny dotčené orgány k záměru vydaly kladná stanoviska. Dne 18. 12. 2025 byla ke Stavebnímu úřadu Prahy 1 podána žádost o schválení záměru stavby – rekonstrukce objektu Washingtonova 1569/21, Praha 1.

Současně ÚJČ v budově prováděl nezbytné udržovací a zajišťovací práce: čištění okapů, zabezpečení nesoudržného zdiva balkonu nad vchodem a drobné údržbářské úkony.

V souladu se smlouvou o bezúplatném převodu vlastnického práva k nemovité věci s omezujícími podmínkami a o zřízení práva věcného, uzavřenou mezi Ústavem pro jazyk český AV ČR, v. v. i., a Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM) dne 26. 5. 2023, byla ÚZSVM dne 27. 1. 2026 zaslána Zpráva o plnění podmínek souvisejících s převodem ve veřejném zájmu za rok 2025, která obsahuje závěr výpočtu skutečné míry hospodářského využití budovy Washingtonova 1569/21. ÚJČ v roce 2025 dosáhl výše hospodářského využití budovy 0,7 % a vyhověl podmínkám hospodářského využití majetku dle smlouvy. (Některé prostory v budově byly v roce 2025 pronajaty pro filmování.) V průběhu roku 2025 nebyla budova uvedena do stavu umožňujícího její užívání. Všechna pracoviště ÚJČ v daném období nadále sídlila ve stávajících pronajatých prostorách.

VII. Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště

Vědecká činnost pracoviště se bude nadále vyvíjet především v intencích ústavních úkolů jednotlivých oddělení, projektů a grantů (viz příloha 3).

Seznam ústavních úkolů (a jejich vedoucích):

- Teorie a praxe jazykové kultury včetně jazykového poradenství (PhDr. Veronika Štěpánová, Ph.D.)
- Lingvistika textu a diskurzu, stylistika psané a mluvené češtiny (Mgr. Petr Kaderka, Ph.D.)
- Diachronní lexikografie a textologie (Mgr. Markéta Pytlíková, Ph.D.)
- Lexikografie a lexikologie (doc. PhDr. Jiří Rejzek, Ph.D.)
- Mluvnice současné češtiny (PhDr. Vojtěch Veselý, Ph.D.)
- Etymologický výzkum českého a slovanského lexika v indoevropském kontextu (doc. Mgr. Bohumil Vykypěl, Ph.D., DSc.)
- Výzkum nespisovných útvarů českého národního jazyka (PhDr. Martina Ireinová, Ph.D.)
- Výzkum vlastních jmen (PhDr. Pavel Štěpán, Ph.D.)
- Bibliografie a knihovnické služby (Mgr. Olga Kubešová Pensdorfová)
- Studium a výuka jazyků (Mgr. Kamila Etchegoyen Rosolová, Ph.D.)

VIII. Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí

V oblasti ochrany životního prostředí se ÚJČ podílí na aktivitách, které spočívají v úspoře energie a omezení čerpání spotřebního materiálu. V budově v Letenské ulici jsou využívány rekonstruované topné větve, které podle obvyklého pracovního rozvrhu přizpůsobují topný režim reálné přítomnosti osob. V rámci proběhlé rekonstrukce elektroinstalace byla instalována úsporná svítidla. K další úspoře přírodních zdrojů přispívají i digitalizace administrativy ústavu a využívání recyklovaného papíru, v neposlední řadě též sběrná místa na tříděný odpad, která jsou umístěna na všech pražských i brněnských pracovištích ÚJČ.

Na ochranu životního prostředí je dbáno i při přípravě rekonstrukce budovy ve Washingtonově ulici (viz odd. VI). V rámci projektové dokumentace se počítá s tím, že po rekonstrukci bude budova splňovat nároky na udržitelný

provoz a bude vyhovovat moderním standardům; do projektu jsou včleněny např. úsporné systémy vytápění a rekuperace či retenční nádrž na dešťovou vodu.

V roce 2025 opět ÚJČ ve spolupráci s odborovou organizací podpořil příspěvkem ze sociálního fondu zapojení pracovníků do květnové výzvy **Do práce na kole** (<https://www.dopracenakole.cz/>), která souvisí se snižováním emisní zátěže při dojíždění do práce a přispívá k pravidelné bezemisní dopravě.

IX. Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů

V roce 2025 nastoupilo do ÚJČ AV ČR **5** zaměstnanců a pracovní poměr ukončilo **8** zaměstnanců. Dohoda o pracovní činnosti byla uzavřena s **1** zaměstnancem (grant. zdroj), dohod o provedení práce bylo uzavřeno **62**, z čehož **25** bylo financováno z grantových projektů, **37** z institucionálních zdrojů.

Věková struktura zaměstnanců výzkumu v roce 2025 (k 31. 12. 2025):

vedoucí vědečtí pracovníci	23	vědečtí pracovníci	28****	vědečtí asistenti	10***
do 30 let	0	do 30 let	0	do 30 let	0
31–40 let	0	31–40 let	3	31–40 let	3
41–50 let	6	41–50 let	19	41–50 let	7
51–60 let	7	51–60 let	5	51–60 let	0
nad 60 let	10	nad 60 let	1	nad 60 let	0
postdoktorandi	4	doktorandi	16**	odborní pracovníci výzkumu a vývoje	23*
do 30 let	0	do 30 let	6	do 30 let	3
31–40 let	3	31–40 let	8	31–40 let	3
41–50 let	1	41–50 let	2	41–50 let	5
51–60 let	0	51–60 let	0	51–60 let	7
nad 60 let	0	nad 60 let	0	nad 60 let	5

* Z toho: 4 pracovníci z oddělení vědeckých informací, 5 pracovníků kabinetu studia jazyků.

** Z toho: 1 pracovník z kabinetu studia jazyků.

*** Z toho: 1 pracovník z kabinetu studia jazyků.

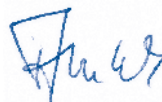
**** Z toho: 1 pracovník z kabinetu studia jazyků.

V roce 2025 probíhaly mezi Ústavem pro jazyk český AV ČR a Základní odborovou organizací ÚJČ, zastoupenou výborem Základní odborové organizace (VZO), pravidelné administrativně-pracovní kontakty. VZO průběžně schvaloval požadavky zaměstnanců na příspěvky ze sociálního fondu zaměstnavatele.

Jednáním mezi VZO a vedením ÚJČ byly diskutovány a aktualizovány dokumenty kolektivní smlouva mezi ÚJČ AV ČR a Základní odborovou organizací ÚJČ a dohoda o uzavírání pracovního poměru na dobu určitou.

X. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

- a) počet vydaných žádostí o informace: **0**
 - počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: **0**
- b) počet podaných odvolání proti rozhodnutí: **0**
- c) popis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení: **žádné soudní řízení neprobíhalo**
- d) výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence: **0**
- e) počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení: **0**
- f) další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona: **nejsou**

V Praze dne 25. 5. 2026

podpis ředitele ÚJČ AV ČR, v. v. i.

Příloha 1: **Vzdělání a vzdělávání pracovníků ústavu**

Akademicko-vědecké a vědecko-pedagogické tituly pracovníků ústavu

	akademicko-vědecké tituly		vědecko-pedagogické tituly	
	CSc./Ph.D.	DrSc./DSc.	docent	profesor
počet k 31. 12. 2025	62	2	7	1
z toho uděleno v roce 2025	1	0	0	0

Forma vědeckého vzdělávání

	absolventi v r. 2025	doktorandi k 31. 12. 2025	nově přijatí v r. 2025
doktorandi (studenti DSP)	1	17	0

Příloha 2: **Pedagogická činnost pracovníků ústavu**

	letní semestr 2024/2025			zimní semestr 2025/2026		
	přednášky	semináře	cvičení	přednášky	semináře	cvičení
počet semestrálních cyklů v bakalářských programech	12	17	1	8	17	2
počet semestrálních cyklů v magisterských programech	6	12	0	9	8	1

	letní semestr 2024/2025			zimní semestr 2025/2026		
	Bc.	Mgr.	Ph.D.	Bc.	Mgr.	Ph.D.
celkový počet odpřednášených hodin na VŠ	877	394	91	832	200	109
počet pracovníků ústavu působících na VŠ	20	15	4	15	13	8

Příloha 3: Projekty a granty

Zahraniční spolupráce a projekty

Arts and Humanities Research Council (AHRC)

Inflection Points: Designing Language Tools for Practitioners, hlavní řešitel: prof. Dr. Neil Bermel: University of Sheffield, spoluřešitelé z České republiky: Mgr. Martin Beneš, Ph.D., ÚJČ AV ČR, Mgr. Dominika Kovářiková, M.A., Ph.D., Ústav Českého národního korpusu FF UK. Další spoluřešitelské instituce: University of Zagreb (Chorvatsko), Institute for the Croatian Language and Linguistics (Chorvatsko). Doba řešení: 2025–2026.

Mobility plus

Dialog mezi lexikografy a slovníkovými uživateli, řešitelé: PhDr. David Blažek, Ph.D., Slovanský ústav AV ČR (za ÚJČ: PhDr. Hana Mžourková, Ph.D.), dr. Mija Michelizza, Ph.D., Ústav pro slovinský jazyk Frana Ramovše ZRC SAZU. Doba řešení: 2024–2025.

Grantová agentura ČR

„Dokonáno. Nalij vína, paní Anno“. Jazykové experimenty ve středověkých písařských přípiscích a kolofolech, hlavní řešitelka: prof. Mgr. Lucie Doležalová, Ph.D., Fakulta humanitních studií UK, spoluřešitelka za ÚJČ: Mgr. Andrea Hlaváčová Svobodová, Ph.D. Doba řešení: 2024–2026.

Ministerstvo kultury – program NAKI III

Atlas českého jazyka 2027: celouzemní výzkum nářečí českého jazyka po 50 letech, hlavní řešitelka PhDr. Martina Ireinová, Ph.D., spoluřešitel: prof. RNDr. Vít Voženílek, CSc., Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, katedra geoinformatiky. Doba řešení: 2023–2027.

Jazyková paměť regionů České republiky. Metody strojového učení pro uchování, dokumentaci a prezentaci nářečí českého jazyka, hlavní řešitel: Ing. Martin Karafiát, Ph.D., Fakulta informačních technologií Vysokého učení technického v Brně, spoluřešitelé: Mgr. Marta Šimečková, Ph.D., Ústav pro jazyk český AV ČR; prof. RNDr. Vít Voženílek, CSc., Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. Doba řešení: 2023–2027.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

INTER-EXCELLENCE II (INTER-COST) – Participace skrze modlitbu v pozdně středověké a raně novověké střední Evropě, hlavní řešitel: Mgr. et Mgr. Jan Dienstbier, Ph.D. et Ph.D., Ústav dějin umění AV ČR, spoluřešitelka za ÚJČ: Mgr. Kateřina Voleková, Ph.D. Doba řešení: 2025–2028.

LINDAT/CLARIAH-CZ – Přístrojové vybavení, řešitel: hlavní řešitel: prof. RNDr. Jan Hajič, Dr., Matematicko-fyzikální fakulta UK, spoluřešitel za ÚJČ: PhDr. Martin Prošek, Ph.D. Doba řešení: 2024–2026.

LINDAT/CLARIAH-CZ – Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy, hlavní řešitel: prof. RNDr. Jan Hajič, Dr., Matematicko-fyzikální fakulta UK, spoluřešitel za ÚJČ: PhDr. Martin Prošek, Ph.D. Doba řešení: 2023–2026.

TecÚologická agentura ČR – program ÉTA

Historie češtiny v korpusovém kontinuu, hlavní řešitel: Mgr. Martin Stluka, Ph.D., Ústav Českého národního korpusu, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, spoluřešitel za ÚJČ: PhDr. Jiří Pergler, Ph.D. Doba řešení: 2023–2026.

Víceslovné jednotky pro digitální vzdělávání, hlavní řešitelka: PhDr. Marie Kopřivová, Ph.D., Ústav bohemistiky pro cizince a komunikace neslyšících, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, spoluřešitel za ÚJČ: Mgr. Jan Křivan, Ph.D. Doba řešení: 2023–2026.

TecÚologická agentura ČR – program SIGMA

Lexikální portál češtiny: adaptace dat pro digitální éru, hlavní řešitel: Mgr. Michal Škrabal, Ph.D., Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, spoluřešitel za ÚJČ: Mgr. Jan Křivan, Ph.D. Doba řešení: 2025–2029.

Strategie AV21 – program AI: Umělá inteligence pro vědu a společnost

Aktivita **Využívání umělé inteligence při audiodeskripci: hodnocení syntetického hlasu ze strany nevidomých**, řešitel: Mgr. Petr Kaderka, Ph.D. Koordinátor programu: Mgr. Martin Víta, Ph.D. Koordinační pracoviště: Ústav informatiky AV ČR. Doba řešení: 2025.

O programu více zde: <https://www.av21.ai/>

Strategie AV21 – program Odolná společnost pro 21. století

Aktivita **DigiŽivot – Digitální život seniorů**, řešitel: Mgr. Martin Havlík, Ph.D. Koordinátorka programu: Mgr. Jana Maříková-Kubková, Ph.D. Koordinační pracoviště: Archeologický ústav AV ČR. Doba řešení: 2025.

Aktivita **Jazyková adaptace ukrajinských uprchlíků v ČR**, řešitelka: Mgr. Tamah Sherman, Ph.D. Koordinátor programu: doc. Mgr. Martin Nitsche, Ph.D. Koordinační pracoviště: Filozofický ústav AV ČR. Doba řešení: 2024–2025.

O programu více zde: <http://odolnaspolecnost.cz/temata-a-aktivity/>

Strategie AV21 – program Anatomie evropské společnosti – historie, tradice, kultura, identita

Aktivita **Historický text a jeho interpretace: mezioborové kolokvium IV**, řešitelka Mgr. Tereza Hejdová. Koordinátor programu: Mgr. Jana Maříková Kubková, Ph.D. Koordinační pracoviště: Archeologický ústav AV ČR. Doba řešení: 2023–2026.

Aktivita **Na cestě k digitálnímu tezauru historické češtiny**, řešitel Mgr. Ondřej Svoboda. Koordinátor programu: Mgr. Jana Maříková Kubková, Ph.D. Koordinační pracoviště: Archeologický ústav AV ČR. Doba řešení: 2024–2026.

O programu více zde: <https://anatomieav21.cz/vyzkumna-temata/>

Strategie AV21 – program Identity ve světě válek a krizí

Aktivita **Rekonfigurace národních a etnických identit ve střední a východní Evropě optikou oficiálních a neoficiálních zeměpisných jmen**, řešitelka PhDr. Žaneta Dvořáková, Ph.D. Koordinátor programu: PhDr. Martin Klečacký, Ph.D. Koordinační pracoviště: Masarykův ústav a Archiv AV ČR. Doba řešení: 2024–2026.

O programu více zde: <https://identity.mua.cas.cz/cs/promeny-identit-v-post-moderni-spolecnosti>

Příloha 4: Časopisy vydávané ústavem

Slovo a slovesnost (<https://asjournals.lib.cas.cz/slovoaslovesnost/>)

Slovo a slovesnost je impaktovaný vědecký časopis věnovaný otázkám teorie a kultury jazyka. Vychází od roku 1935, kdy byl založen jako orgán Pražského lingvistického kroužku. Přináší původní české i zahraniční práce zabývající se sémiotikou, sémantikou, gramatikou, pragmatikou, sociolingvistikou, psycholingvistikou, textovou lingvistikou, teorií překladu aj. Je jediným domácím časopisem, v němž vycházejí příspěvky s tematikou z obecné lingvistiky. Díky rozvíjení pražské funkcionalistické tradice patří dnes k nejvýznamnějším středoevropským lingvistickým a sémiotickým časopisům.

Slovo a slovesnost: Časopis pro otázky teorie a kultury jazyka. Ved. red. Petr Kaderka. ÚJČ AV ČR: Praha, roč. 86, 2025, č. 1–4. 344 s. ISSN 0037-7031.

Naše řeč (<https://asjournals.lib.cas.cz/naserec/>)

Naše řeč je recenzovaný odborný časopis věnovaný češtině jako mateřskému jazyku. Byl založen v roce 1916, vychází čtyřikrát ročně. Přináší stati pojednávající o současné češtině, ale i zohledňující její vývoj, věnuje se otázkám českého pravopisu, gramatiky a slovní zásoby, tématům stylistiky a textové lingvistiky; pozornost věnuje také spisovné češtině ve vztahu k ostatním jazykovým útvarům. V popředí je vhléd do otázek jazykové kultury češtiny i jazykové kultury obecně a zřetel k vývojové dynamice češtiny, k problémům úzu, normy a kodifikace. Časopis rozvíjí diskuse na aktuální jazykovědná témata.

Naše řeč. Ved. red. Martin Beneš. ÚJČ AV ČR: Praha, roč. 108, 2025, č. 1–4. 288 s. ISSN 0027-8203.

Korpus – gramatika – axiologie (<https://asjournals.lib.cas.cz/korpus-gramatika-axiologie/>)

Časopis *Korpus – gramatika – axiologie* vychází od roku 2010. Jde o recenzovaný lingvistický časopis zaměřený na korpusový výzkum přirozených jazyků, zejména jejich gramatiky, a na hodnocení zjišťovaných jevů z hlediska jejich systémového statusu, frekvence, gramatičnosti a stylových hodnot. Vznik tohoto časopisu byl motivován novou orientací části lingvistické obce na empirické a do značné míry objektivizované metody vědeckého výzkumu jazyka prostřednictvím rozsáhlé a žánrově pestré materiálové báze, jakou poskytují velké elektronické korpusy textů.

Korpus – gramatika – axiologie: Časopis pro korpusový výzkum a hodnocení jazyka = Journal for corpus research and evaluation of language. Ved. red. Miloslav Vondráček. ÚJČ AV ČR: Praha, 2025, č. 31, 32. 64 s., 8 s. ISSN 1804-137X.

Acta onomastica (<https://asjournals.lib.cas.cz/actaonomastica/>)

Acta onomastica (1960–1982 Zpravodaj Místopisné komise ČSAV, 1983–1992 Onomastický zpravodaj ČSAV, 1993–1994 Onomastický zpravodaj) je jediným onomastickým časopisem v České republice a je vysoce ceněný jak domácími, tak zahraničními vědci. Byl založen v roce 1960. Od samého počátku je toto periodikum recenzovaným odborným časopisem. Vychází dvakrát ročně. Má rozsáhlou síť domácích přispěvatelů, publikují v něm i vědci z jiných oborů, přispívají do něj rovněž zahraniční onomastikové. Původní stati, recenze a zprávy v něm otiskované se týkají všech oblastí výzkumu vlastních jmen.

Acta onomastica. Ved. red. Pavel Štěpán. ÚJČ AV ČR: Praha, roč. LXVI, 2025, č. 1–2, 503 s. ISSN 1211-4413 (print), ISSN 2571-0907 (online).

ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ

OBSAH

Zpráva nezávislého auditora o účetní závěrce za rok končící 31. 12. 2025	32
Účetní závěrka sestavená k 31. 12. 2025	36

Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.

Účetní závěrka

a

**Zpráva nezávislého auditora
o účetní závěrce**

za rok končící 31. prosince 2025

Auditor

interexpert neziskový sektor s.r.o.

INTEREXPERT neziskový sektor s.r.o., Mikulandská 2, Praha 1, 110 00, Tel:+420 224 933 658, Fax:+420 224 934 101
e-mail: secretary@interexpert.cz www.interexpert.cz

interexpert

Zpráva nezávislého auditora

Veřejná výzkumná instituce:	Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.
Právní forma:	Letenská 123/4, 118 00 Praha 1
Sídlo:	Veřejná výzkumná instituce zřízená podle zákona 341/2005 Sb., o
Identifikační číslo:	68378092
Rozvahový den:	31.12.2025
Předmět hlavní činnosti:	Předmětem hlavní činnosti instituce je vědecký výzkum v oblasti českého národního jazyka, jeho současného stavu a historického vývoje a jeho vztahu k jiným jazykům, zejména pokud jde o slovní zásobu, mluvnickou stavbu, slohovou diferenciaci a výstavbu textů, a dále v oblasti obecné jazykovědy a didaktiky jazyků včetně interdisciplinárních přesahů.

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky účetní jednotky, u které hlavním předmětem činnosti není podnikání (dále jen účetní jednotka), sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31.12.2025, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31.12.2025 a přílohy této účetní závěrky, včetně významných (materiálních) informací o použitých účetních metodách.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv, pasiv účetní jednotky k 31.12.2025 a nákladů, výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící k 31.12.2025 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky (KA ČR) pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovena těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na účetní jednotce nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá statutární orgán účetní jednotky.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich

povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobilo ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě provedených postupů, do míry, jež dokážeme posoudit, uvádíme, že

- ostatní informace, které posuzují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrci, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou a
- ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o účetní jednotce, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržených ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost statutárního orgánu účetní jednotky za účetní závěrku

Statutární orgán účetní jednotky odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán účetní jednotky povinen posoudit, zda je účetní jednotka schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy statutární orgán účetní jednotky plánuje zrušení účetní jednotky nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nepravost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrci odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost k níž došlo

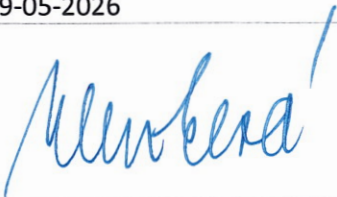
v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody, falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol představenstvem.

- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem účetní jednotky relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoliv abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti představenstvo Účetní jednotky uvedlo v příloze.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky představenstvem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Účetní jednotky trvat nepřetržitě. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v účetní závěrce – příloze, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Účetní jednotky trvat nepřetržitě vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že účetní jednotka ztratí schopnost trvat nepřetržitě.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat statutární orgán účetní jednotky mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

INTEREXPERT neziskový sektor s.r.o.
Mikulandská 2, 110 00 Praha 1
Oprávnění KAČR 511

Ing. Karolina Neuvirtová, jednatelka a auditorka
Oprávnění KAČR 2176

Datum:	19-05-2026
Podpis auditora:	

ROZVAHA
v plném rozsahu
ke dni 31.12.2025
(v celých tisících Kč)

Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.
Letenská 123/4
118 00 Praha 1
IČO 683 78 092

Označ.	AKTIVA	Řádek	Stav k počátku období	Stav ke konci období
A.	Dlouhodobý majetek celkem	1	119 394	133 700
A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	2	6 679	6 930
A.I.2.	Software	4	6 664	6 915
A.I.4.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	6	15	15
A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek celkem	10	131 012	146 044
A.II.1.	Pozemky	11	55 783	55 783
A.II.3.	Stavby	13	115	115
A.II.4.	Hmotné movité věci a jejich soubory	14	10 538	10 756
A.II.7.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	17	3 590	3 533
A.II.9.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	19	60 986	75 857
A.IV.	Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	28	-18 297	-19 274
A.IV.2.	Oprávky k softwaru	30	-6 077	-6 473
A.IV.4.	Oprávky k drobnému dlouhod. nehmotn. majetku	32	-15	-15
A.IV.6.	Oprávky ke stavbám	34	-10	-14
A.IV.7.	Oprávky k samost mov.věcem a soub. mov.věcí	35	-8 605	-9 239
A.IV.10.	Oprávky k drobnému dlouhod hmotnému majetku	38	-3 590	-3 533
B.	Krátkodobý majetek celkem	40	41 022	39 572
B.I.	Zásoby celkem	41	100	104
B.I. 3.	Nedokončená výroba	44	0	24
B.I. 5.	Výrobky	46	100	80
B.II.	Pohledávky celkem	51	625	864
B.II.1.	Odběratelé	52	95	63
B.II.4.	Poskytnuté provozní zálohy	55	436	686
B.II.6.	Pohledávky za zaměstnanci	57	0	5
B.II.12.	Nároky na dotace a ostatní zúčtování se SR	63	0	39
B.II.17.	Jiné pohledávky	68	40	40
B.II.18.	Dohadné účty aktivní	69	54	31
B.III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	71	36 746	35 405
B.III.1.	Peněžní prostředky v pokladně	72	5	5
B.III.3.	Peněžní prostředky na účtech	74	36 741	35 400
B.IV.	Jiná aktiva celkem	79	3 551	3 199
B.IV.1.	Náklady příštích období	80	3 551	3 199
	Aktiva celkem	82	160 416	173 272

Označ.	PASIVA	Řádek	Stav k počátku	Stav ke konci
A.	Vlastní zdroje celkem	83	149 764	163 216
A.I.	Jmění celkem	84	149 660	162 447
A.I.1.	Vlastní jmění	85	119 394	133 700
A.I.2.	Fondy	86	30 266	28 748
A.II.	Výsledek hospodaření celkem	88	104	769
A.II.1.	Účet výsledku hospodaření	89	0	769
A.II.2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	90	104	0
B.	Cizí zdroje celkem	92	10 652	10 056
B.III.	Krátkodobé závazky celkem	103	10 053	9 520
B.III.1.	Dodavatelé	104	1 648	704
B.III.5.	Zaměstnanci	108	4 734	4 746
B.III.7.	Závazky za instit soc.zab.a veř.zdr.poj.	110	2 615	2 527
B.III.9.	Ostatní přímé daně	112	545	540
B.III.10.	Daň z přidané hodnoty	113	156	218
B.III.17.	Jiné závazky	120	32	30
B.III.22.	Dohadné účty pasivní	125	323	755
B.IV.	Jiná pasiva celkem	127	599	536
B.IV.1.	Výdaje příštích období	128	406	357
B.IV.2.	Výnosy příštích období	129	193	179
	Pasiva celkem	130	160 416	173 272

V Praze dne
07.04.2026

Odpovědná osoba (statutární zástupce):
PhDr. M. Prošek, Ph.D.
Podpis osoby:

Osoba odpovědná za sestavení:
Ing. H. Otáhalíková
Podpis osoby odpovědné za sestavení

PhDr. Martin
Prošek, Ph.D.

Digitálně podepsal PhDr.
Martin Prošek, Ph.D.
Datum: 2026.04.07
14:10:54 +02'00'

Ing. Hana
Otáhalíková

Digitálně podepsal
Ing. Hana Otáhalíková
Datum: 2026.04.07
13:50:54 +02'00'

Výkaz zisku a ztráty podle
Přílohy č.1 vyhlášky
č. 504/2002 Sb.

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY
v plném rozsahu
za období od 1.1. do
31.12.2025
(v celých tisících Kč)

Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.
Letenská 123/4
118 00 Praha 1
IČO 683 78 092

A.	Náklady	Řádek	Hlavní činnost	Hospodářská - jiná činnost	Celkem
A.I.	Spotřebované nákupy a nakupované služby	2	16 708	167	16 875
A.I.1.	Spotřeba materiálu,energie a ost. neskl. pol.	3	3 564	17	3 581
A.I.3.	Opravy a udržování	5	365	0	365
A.I.4.	Cestovné	6	748	0	748
A.I.5.	Náklady na reprezentaci	7	75	0	75
A.I.6.	Ostatní služby	8	11 956	150	12 106
A.II.	Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	9	-4	0	-4
A.II.7.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	10	-4	0	-4
A.III.	Osobní náklady	13	73 760	349	74 109
A.III.10.	Mzdové náklady	14	54 121	260	54 381
A.III.11.	Zákonné pojištění	15	17 698	86	17 784
A.III.13.	Zákonné sociální náklady	17	1 941	3	1 944
A.IV.	Daně a poplatky	19	187	0	187
A.IV.15.	Daně a poplatky	20	187	0	187
A.V.	Ostatní náklady	21	1 967	0	1 967
A.V.19.	Kurzové ztráty	25	27	0	27
A.V.22.	Jiné ostatní náklady	28	1 940	0	1 940
A.VI.	Odpisy,prodaný maj.,tvorba rezerv a opr. pol.	29	1 035	0	1 035
A.VI.23.	Odpisy dlouhodobého majetku	30	1 035	0	1 035
	Náklady celkem	39	93 653	516	94 169
B.	Výnosy	Řádek	Hlavní činnost	Hospodářská - jiná činnost	Celkem
B.I.	Provozní dotace	41	89 553	0	89 553
B.I.1.	Provozní dotace	42	89 553	0	89 553
B.III.	Tržby za vlastní výkony a zboží	47	1 945	593	2 538
B.IV.	Ostatní výnosy celkem	48	2 847	0	2 847
B.IV.7.	Výnosové úroky	51	828	0	828
B.IV.8.	Kursově zisky	52	0	0	0
B.IV.9.	Zúčtování fondů	53	834	0	834
B.IV.10.	Jiné ostatní výnosy	54	1 185	0	1 185
	Výnosy celkem	61	94 345	593	94 938
C.	Výsledek hospodaření před zdaněním	62	692	77	769
D.	Výsledek hospodaření po zdanění	63	692	77	769

V Praze dne 07.04.2026

Odpovědná osoba (statutární zástupce):
PhDr. M. Prošek, Ph.D.
Podpis osoby:

Osoba odpovědná za sestavení:
Ing. Hana Otáhalíková
Podpis osoby odpovědné za sestavení:

PhDr. Martin Prošek, Ph.D.
Digitálně podepsal
PhDr. Martin Prošek,
Ph.D.
Datum: 2026.04.07
14:11:35 +02'00'

Ing. Hana Otáhalíková
Digitálně podepsal
Ing. Hana Otáhalíková
Datum: 2026.04.07
13:46:45 +02'00'

PŘÍLOHA V ÚČETNÍ ZÁVĚRCE

v plném rozsahu v tis. Kč,
sestavená k 31. 12. 2025

Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.

Letenská 123/4, 118 00 Praha 1, IČO: 683 78 092

Obsah

I. Základní údaje	3
II. Obecné účetní zásady	3
II.1. Dlouhodobý majetek	4
II.2. Zásoby	4
II.3. Pohledávky	4
II.4. Cizoměnové transakce	5
II.5. Časové rozlišení	5
II.6. Přijaté dotace	5
II.7. Vlastní jmění	5
II.8. Daň z příjmů	5
III. Doplnující údaje k výkazům	6
III.1. Dlouhodobý majetek	6
III.2. Vlastní zdroje	6
III.3. Osobní náklady	6
III.4. Odměna přijatá auditorem	7
III.5. Přijaté dotace a přijaté dary	7
III.6. Výsledek hospodaření a daň z příjmu	7
III.7. Ostatní významné položky výkazů	8
IV. Významné události mezi rozvahovým dnem a okamžikem sestavení účetní závěrky	8
V. Nepřetržitost trvání	8

I. Základní údaje

Účetní období: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2025

Název: Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i. (dále jen „ÚJČ“ nebo „Instituce“)

Sídlo Instituce: Letenská 123/4, 118 00 Praha 1

Právní forma: veřejná výzkumná instituce

Statutární zástupce: PhDr. Martin Prošek, Ph.D., ředitel

Datum vzniku: 1. 1. 2007

Zřizovatel: Akademie věd České republiky – organizační složka státu, IČO 601 65 171, která má sídlo Národní 1009/3, 117 20 Praha 1.

Účel: Účelem ÚJČ je uskutečňovat vědecký výzkum v oblasti jazykovědné bohemistiky, obecné jazykovědy a jazykového vzdělávání, a to i v interdisciplinárním kontextu, dále přispívat k využití výsledků výzkumu a zajišťovat jeho infrastrukturu včetně specializované výuky jazyků.

Hlavní činnost: Předmětem hlavní činnosti ÚJČ je vědecký výzkum v oblasti českého národního jazyka, jeho současného stavu a historického vývoje a jeho vztahu k jiným jazykům, zejména pokud jde o slovní zásobu, mluvnickou stavbu, slohovou diferenciaci a výstavbu textů, a dále v oblasti obecné jazykovědy a didaktiky jazyků včetně interdisciplinárních přesahů. Svou činností ÚJČ přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, vydává vědecké publikace (monografie, časopisy, sborníky apod.), poskytuje vědecké posudky, stanoviska a doporučení, provádí konzultační a poradenskou činnost a poskytuje služby jazykové poradny a ústavní knihovny. Ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy a vychovává vědecké pracovníky. V rámci předmětu své činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá domácí i mezinárodní vědecká setkání, konference a semináře a zajišťuje infrastrukturu pro výzkum, včetně jazykové přípravy pracovníků pracovišť Akademie věd České republiky a pracovníků Akademie věd České republiky v českém jazyce i cizích jazycích se zaměřením na výzkum, vývoj a inovace, ověřování jazykových znalostí těchto pracovníků a organizace jazykových zkoušek pro tyto pracovníky. Úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi.

Hospodářská - Jiná činnost: Předmětem jiné činnosti ÚJČ je výuka českého jazyka i cizích jazyků, ověřování jazykových znalostí a organizace jazykových zkoušek, pokud nejde o zajišťování infrastruktury výzkumu podle hlavní činnosti. Podmínky jiné činnosti určují příslušná podnikatelská oprávnění a zákon o veřejných výzkumných institucích. Rozsah jiné činnosti nesmí přesáhnout 20 % pracovní kapacity ÚJČ.

II. Obecné účetní zásady

Účetnictví je vedeno v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a podle vyhlášky MF ČR č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, a podle Českých účetních standardů pro účetní jednotky, u kterých není hlavním předmětem činnosti podnikání. Dále se ÚJČ řídí zákonem č. 341/2005 Sb., o v. v. i., zákonem č. 420/2005 Sb., zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků. Účtový rozvrh je sestavený dle směrné

účetní osnovy upravené dle pokynů zřizovatele. Dále je v účetnictví zohledněn zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, a vyhl. č. 416/2004 Sb., kterou se tento zákon provádí.

Účetní záznamy jsou zpracovávány informačním systémem Magion. Účetní záznamy v tištěné podobě jsou uloženy v archivu ÚJČ a účetní záznamy v elektronické podobě jsou zálohovány na serverech ve vlastnictví a správě Instituce.

II.1. Dlouhodobý majetek

Dlouhodobý hmotný i nehmotný majetek se oceňuje v pořizovacích cenách, které obsahují cenu pořízení a náklady s pořízením související. Náklady na technické zhodnocení dlouhodobého majetku zvyšují jeho pořizovací cenu. Dlouhodobý majetek je odpisován do nákladů na základě předpokládané doby životnosti příslušného majetku. Při pořízení dlouhodobého majetku a technického zhodnocení, pokud jsou částečně nebo zcela pořízeny z přijaté dotace, se vlastní jmění zvýší o částku ve výši přijaté dotace. Při odpisování tohoto majetku se postupuje podle § 35 odst. 9 vyhl. č. 504/2002 Sb.

Instituce eviduje v dlouhodobém hmotném majetku hmotný majetek s dobou použitelnosti delší než 1 rok a s pořizovací cenou vyšší než 80 tis. Kč, účtuje o něm na účtech dlouhodobého majetku a vykazuje ho v rozvaze.

Drobný hmotný majetek (je definován pořizovací cenou vyšší než 7 tis. Kč a dobou použitelnosti delší než 1 rok) se odpisuje jednorázově při zařazení do používání. Tento majetek je evidován na podrozvahových účtech 990100 a 990300. Ve výjimečných případech eviduje účetní jednotka v podrozvahové evidenci drobný majetek s nižší pořizovací cenou (např. elektrické ruční nářadí, elektrické přístroje, u kterých je povinně prováděna revize, mobilní telefony, iPody apod.)

Instituce eviduje v dlouhodobém nehmotném majetku nehmotný majetek s dobou použitelnosti delší než 1 rok a s pořizovací cenou vyšší než 80 tis. Kč.

Drobný nehmotný majetek (je definován pořizovací cenou vyšší než 7 tis. Kč a dobou použitelnosti delší než 1 rok) se odpisuje jednorázově při zařazení do používání. Tento majetek je evidován na podrozvahovém účtu 990200.

Na účtu 028, je evidován drobný majetek, který byl převeden na Instituci při jejím vzniku k 1. 1. 2007.

II.2. Zásoby

Instituce eviduje v zásobách výrobky – odborné publikace (zejména časopisy), které vydává a prodává. Povinné výtisky a autorské výtisky jsou poskytovány zdarma. Některé publikace jsou zasílány zahraničním i tuzemským odběratelům výměnou za jiné publikace. O výrobcích účtuje způsobem B.

II.3. Pohledávky

Pohledávky se oceňují při svém vzniku jmenovitou hodnotou. Instituce může tvořit pouze opravné položky k pohledávkám vymezené zákonem č. 593/1992 Sb. o rezervách pro zjištění základu daně z příjmu. V roce 2025 nebyly vytvořeny, stejně jako v minulých letech žádné opravné položky.

II.4. Cizoměnové transakce

Majetek, závazky a pohledávky pořízené v cizí měně se oceňují v českých korunách v kurzu platném k okamžiku uskutečnění účetního případu (tj. vyhlášeným ČNB k předchozímu pracovnímu dni). K rozvahovému dni se provádí přepočet aktiv a závazků v cizí měně kurzem ČNB platným k rozvahovému dni.

II.5. Časové rozlišení

Náklady a výnosy účtuje Instituce do období, s nímž časově a věcně souvisejí, přičemž náklady a výdaje, výnosy a příjmy, které se týkají budoucích období, časově rozlišuje.

II.6. Přijaté dotace

Přijaté dotace jsou prostředky poskytnuté Instituci z veřejných zdrojů.

Nárok na dotaci je účtován na vrub příslušného analytického účtu 347 souvztažně se zápisem na příslušném analytickém účtu 691 (v případě provozních dotací) nebo příslušném analytickém účtu 916 – Fond reprodukce majetku (v případě investičních dotací), a to v okamžiku, kdy je již známa přesná výše nároku na dotaci (tj. na základě příslušného správního rozhodnutí či na základě vyúčtování čerpání prostředků na příslušný účel/projekt) a dotace byla již poskytovatelem zaslána na účet Instituce. Do tohoto okamžiku se poskytnuté dotační prostředky účtují ve prospěch analytických účtů přijatých záloh na dotace (347) s případným analytickým rozlišením prostředků určených pro spolupříjemce dotace.

V případě, že je vynaloženo v rámci dotovaného projektu více finančních prostředků, než bylo zatím v rámci dotace přijato, účtuje instituce na vrub účtu skupiny 388 – Dohadné účty aktivní ve prospěch účtu 691 – Dotace, tak aby výsledek hospodaření z dotace byl vždy nulový.

II.7. Vlastní jmění

Instituce má zavedeny analytické účty k účtu 901 – Vlastní jmění, aby bylo zřejmé, z jakých zdrojů je dlouhodobý majetek financován. Na účtu 901000 je zachycena zůstatková cena dlouhodobého majetku financovaná z vlastních zdrojů a na účtu 901100 je zachycena zůstatková cena dlouhodobého majetku financovaná z dotace nebo nabytá bezúplatně.

II.8. Daň z příjmů

Instituce je veřejně prospěšným poplatníkem v souladu s § 17a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZDP). Instituce uplatňuje osvobození darů podle § 19b odst. 2 b) ZDP a odčitatelnou položku dle § 20 odst. 7 ZDP vždy, když je to možné.

III. Doplnující údaje k výkazům

III.1. Dlouhodobý majetek

Přehled dlouhodobého majetku je uveden v Příloze č. 1.

Nejvýznamnější položkou na účtech dlouhodobého majetku je budova včetně pozemku nabytá v roce 2023 od České republiky – Úřadu pro zastupování ve věcech majetkových na základě „Smlouvy o bezúplatném převodu vlastnického práva k nemovité věci s omezujícími podmínkami a o zřízení práva věcného“. Budova bude po rekonstrukci využita jako sídlo ÚJČ a budou do ní přestěhována všechna pražská pracoviště ÚJČ. Nemovité věci nabyté bezúplatně dle smlouvy byly oceněny znaleckým posudkem a zaúčtovány v následujících reprodukčních cenách:

• Pozemek	55 783 tis. Kč
• Budova	60 107 tis. Kč
• Zpevněné plochy	41 tis. Kč

Vzhledem k tomu, že faktický stav budovy neumožňuje její užívání, je budova v hodnotě 75.816 tis. Kč evidována na účtu skupiny 042 (tato hodnota zahrnuje kromě hodnoty dle znaleckého posudku, také náklady vynaložené na přípravu rekonstrukce budovy).

K budově a pozemku se váže věcné břemeno, dle kterého je ÚJČ povinný umožnit vlastníkově sousedního objektu vstup ke kotelně, která byla vybudována vlastníkem sousedního objektu a je umístěna v nabyté budově ÚJČ. Dále ÚJČ nesmí nabyté nemovité věci ani jejich část zcizit ani je zatížit ve prospěch třetích osob, a to po dobu 20 let od nabytí.

Dalším přírůstkem na účtech dlouhodobého majetku bylo technické zhodnocení softwaru Alexis ve výši 251 tis. Kč a pořízení serveru v hodnotě 218 tis. Kč.

III.2. Vlastní zdroje

K 31. 12. 2025 byl zůstatek účtu 901 - vlastní jmění ve výši 133 700 tis. Kč.

Zisk roku 2024 byl převeden do rezervního fondu. V průběhu roku byla z rezervního fondu použita částka 75,6 tis. Kč (odpovídající daňové úspoře z roku 2024) k úhradě nákladů hlavní činnosti nezajištěných výnosy. Rezervní fond k 31. 12. 2025 vykazuje zůstatek ve výši 12 539 tis. Kč.

Zůstatek fondu reprodukce majetku je ve výši 14 496 tis. Kč. V průběhu roku byly z fondu reprodukce majetku tvořeného z vlastních zdrojů použity prostředky v částce 3 328 tis. Kč na úhradu nákladů přípravy rekonstrukce budovy, které nebyly financovány z obdržených dotací.

III.3. Osobní náklady

K 31. 12. 2025 bylo v ÚJČ zaměstnáno 120 osob; v roce 2025 činil průměrný přepočtený počet zaměstnanců 100 osob.¹

Počet členů: dozorčí rada	5 (z toho 4 externí)
rada pracoviště	15 (z toho 5 externích)
ředitel	1

Mzdové náklady celkem: 54 381 tis. Kč

¹ Počty nezahrnují externí členy rady pracoviště a dozorčí rady.

Zákonné pojištění:	17 784 tis. Kč
Zákonné sociální náklady:	1 944 tis. Kč
Osobní náklady celkem:	74 109 tis. Kč
Z toho odměny dozorčí radě, radě pracoviště:	288 tis. Kč

Závazky ze sociálního pojištění ve výši 1 759 tis. Kč a závazky ze zdravotního pojištění ve výši 768 tis. Kč splatné po 31. 12. 2025 byly uhrazeny dne 8. 1. 2026.

Závazky k finančnímu úřadu z titulu přímých daní ve výši 540 tis. Kč, z titulu DPH ve výši 218 tis. Kč splatné po 31. 12. 2025 byly uhrazeny dne 8. 1. 2026 a 23. 1. 2026.

Členům orgánů v roce 2025 nebyly poskytnuty žádné funkční požitky, nebyly jim poskytnuty ani žádné půjčky, úvěry, záruky či jiná plnění.

V roce 2025 neuzavřela Instituce žádné významné smlouvy či smluvní vztahy s institucemi, jejichž zřizovatelem je Akademie věd České republiky a v jejichž dozorčí radě, resp. radě pracoviště působí člen dozorčí rady, resp. rady pracoviště ÚJČ.

III.4. Odměna přijatá auditorem

V daném účetním období firma INTEREXPERT neziskový sektor s. r. o. obdržela odměnu ve výši 65 tis. Kč za audit účetní závěrky roku 2024.

III.5. Přijaté dotace a přijaté dary

V roce 2025 obdržela Instituce provozní dotace od zřizovatele ve výši 77 442 tis. Kč. Na výzkum a vývoj dále Instituce přijala provozní dotace od jiných subjektů ve výši 12 111 tis. Kč; z toho 859 tis. Kč od Grantové agentury ČR, 2 266 tis. Kč od Technologické agentury ČR, 8 896 tis. Kč od ostatních resortů a 90 tis. od zahraničního poskytovatele.

Dále Instituce obdržela od zřizovatele investiční dotace v celkové výši 12 012 tis. Kč, přičemž z toho bylo 11 633 tis. Kč vynaloženo na náklady přípravy rekonstrukce budovy, 161 tis. Kč vynaloženo na technické zhodnocení softwaru Alexis, sloužícího k tvorbě Akademického slovníku současné češtiny, a 218 tis. Kč na pořízení serveru. Dále obdržela Instituce od MŠMT doplatek investiční dotace v částce 391 tis. Kč na pořízení dvou datových uložišť, která byla zakoupena v roce 2024 (projekt LINDAT/CLARIAH-Přístrojové vybavení).

V roce 2025 byly přijaty knižní dary v hodnotě 6 tis. Kč. Nebyly poskytnuty žádné dary.

III.6. Výsledek hospodaření a daň z příjmu

Za rok 2025 Instituce vykazuje zisk ve výši 769 tis. Kč před zdaněním, přičemž zisk z hlavní činnosti činí 692 tis. Kč a zisk z jiné činnosti činí 77 tis. Kč.

Základ daně byl stanoven v souladu se ZDP úpravou účetního zisku o daňově nerelevantní náklady a výnosy a činí 908 tis. Kč. V důsledku uplatnění odčitatelné položky od základu daně dle § 20 odst. 7 ZDP je daňová povinnost nulová a výše daňové úlevy činí 191 tis. Kč.

V roce 2025 použila Instituce finanční prostředky získané z daňové úlevy uplatněné ve zdaňovacím období roku 2024 ve výši 76 tis. Kč na úhradu osobních nákladů pracovníků oddělení vědeckých informací sloužících hlavní vědecko-výzkumné činnosti Instituce.

III.7. Ostatní významné položky výkazů

- Náklady příštích období (rozvaha aktiva B.IV.1) 3 199 tis. Kč
(zejména časové rozlišení nákladů vynaložených na nákup většího počtu víceletých SW-licencí a služeb souvisejících s informačními technologiemi používanými Institucí, náklady na tvorbu „pasivních“ webových stránek, digitalizaci etymologického slovníku, předplatné, pojištění apod.)
- Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskl. dodávek 3 581 tis. Kč
(výkaz zisku a ztráty A.I.1.) (zejména energie, nákup drobného majetku, IT vybavení, odborná literatura)
- Náklady - Ostatní služby (výkaz zisku a ztráty A.I.6) 12 106 tis. Kč
(nájemné a služby související s provozem pracovišť, IT služby, náklady na externí vyučující jazyků, výroba a distribuce odborných časopisů a publikací, digitalizace odborných materiálů, projektové poradenství a jiné)
- Tržby za vlastní výkony a zboží (výkaz zisku a ztráty B.III.) 2 538 tis. Kč
(tržby za odborná stanoviska, jazykové dotazy, jazykové kurzy a semináře, prodej odborných časopisů, konferenční poplatky)
- Výnosové úroky (výkaz zisku a ztráty B.IV.7) 828 tis. Kč
(úroky z bankovních termínovaných vkladů a běžného účtu)
- Zúčtování fondů (výkaz zisku a ztráty B.IV.9) 834 tis. Kč
(zúčtování čerpání sociálního fondu, fondu účelově určených prostředků a rezervního fondu)
- Jiné ostatní výnosy (výkaz zisku a ztráty B.IV.10) 1 185 tis. Kč
(zejména zúčtování poměrné části odpisů majetku pořízeného z dotace a výnosy z dočasného pronájmu)

IV. Významné události mezi rozvahovým dnem a okamžikem sestavení účetní závěrky

Mezi rozvahovým dnem a okamžikem sestavení účetní závěrky nenastaly žádné významné události.

V. Nepřetržitost trvání

Statutární orgán Instituce vyhodnotil na základě stávajících skutečností případný vliv aktuální situace v Ruské federaci, na Ukrajině a v dalších dotčených zemích na činnost Instituce. Statutární orgán se domnívá, že s ohledem na charakter činnosti Instituce nehrozí Instituci žádné významné dopady, které by měly vliv na ocenění majetku a závazků Instituce v účetní závěrce roku 2025, a ani není ohrožen předpoklad nepřetržitého trvání Instituce. Statutární orgán Instituce dále

prohlašuje, že mu nejsou známy žádné významné skutečnosti ani rizika, které by měly zásadní vliv na zajištění financování činnosti Instituce a bránily tak Instituci pokračovat v činnosti v roce 2026.

V Praze dne 07.04.2026

Sestavila: Ing. Hana Otáhalíková, hlavní účetní

**Ing. Hana
Otáhalíková**

Digitálně podepsal
Ing. Hana Otáhalíková
Datum: 2026.04.16
18:06:06 +02'00'

Statutární orgán: PhDr. Martin Prošek, Ph.D., ředitel

**PhDr. Martin
Prošek, Ph.D.**

Digitálně podepsal
PhDr. Martin Prošek,
Ph.D.
Datum: 2026.04.21
10:01:15 +02'00'

Příloha č. 1 – Rozpis dlouhodobého majetku

Příloha č. 1	Pořizovací cena v tis. Kč				Snižení hodnoty v tis. Kč				Čistá (zůstatková) hodnota v tis. Kč	
	Počáteční zůstatek	Přírůstky	Úbytky	Konečný zůstatek	Oprávky k 1.1.2025	Odpisy	Vyřazení	Oprávky k 31.12.2025	Počáteční zůstatek	Konečný zůstatek
Dlouhodobý majetek										
Software	6 664	251	0	6 915	6 077	396	0	6 473	587	442
Ostatní nehmotný	15	0	0	15	15	0	0	15	0	0
Poskytnuté zálohy na nehmotný majetek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nedokončený nehmotný majetek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	6 679	251	0	6 930	6 092	396	0	6 488	587	442
Pozemky	55 783	0	0	55 783	0	0	0	0	55 783	55 783
Budovy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stavby (vč. TZ najatého majetku)	115	0	0	115	10	4	0	14	105	101
Stroje a zařízení	9 809	218	0	10 027	7 876	634	0	8 510	1 933	1 517
Dopravní prostředky	604	0	0	604	604	0	0	604	0	0
Inventář	125	0	0	125	125	0	0	125	0	0
Ostatní věci movité	3 590	0	57	3 533	3 590	0	57	3 533	0	0
Poskytnuté zálohy na hmotný majetek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nedokončený hmotný majetek - budova a stavby	60 986	14 871	0	75 857	0	0	0	0	60 986	75 857
Nedokončený hmotný majetek - ostatní	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	131 012	15 089	57	146 044	12 205	638	57	12 786	118 807	133 258
DLOUHODOBÝ MAJETEK CELKEM	137 691	15 340	57	152 974	18 297	1 034	57	19 274	119 394	133 700

V Praze dne 07.04.2026

Sestavila: Ing. Hana Otáhalíková, hlavní účetní

Ing. Hana Otáhalíková

Digitálně podepsal
Ing. Hana Otáhalíková
Datum: 2026.04.07
13:48:58 +02'00'

Statutární orgán: PhDr. Martin Prošek, Ph.D., ředitel

PhDr. Martin Prošek, Ph.D.

Digitálně podepsal
PhDr. Martin Prošek,
Ph.D.
Datum: 2026.04.07
14:09:06 +02'00'

Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.
Letenská 123/4, 118 00 Praha 1
IČO: 68378092
<http://www.ujc.cas.cz>